ԱԶԴԱԿ ՕՐԱԹԵՐԹ
AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية
200.000 Լ.Ո. 100-ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 208 (27279) ՈՒՐԲԱԹ, 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026 8 ԷՋ

ԱՅՍՕՐ ԵՒ ՎԱՂԸ՝ ԻՍԼԱՄԱՊԱՏԻ ՄԷՋ ՄԵՔՔԱՅԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԻՆ ՇՈՒՐՋ ԺՈՂՈՎ

Փաքիստանեան երկու աղբիւրներ «Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութեան յայտնեցին, որ Փաքիստանը, Սէուտական Արաբիան եւ Թուրքիան այսօր Իսլամապատի մէջ Միացեալ պաշտպանութեան Մեքքայի դաշնագիրին վերաբերեալ ժողով մը պիտի գումարեն:

Աղբիւրները նշած են, որ երեք երկիրներու արտաքին գործոց նախարարները Փաքիստան պիտի հասնին մասնակցելու ժողովին, որ պիտի գումարուի ուրբաթ եւ շաբաթ օր:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀՅԴ ՄԱՆԻՖԵՍՏԻՆ ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

(ՅՅԴ-Ի ՅԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 136-ԱՄԵԱԿ)

Դաշնակցութեան հիմնադրութեան 136-ամեակի այժմէական խորհուրդներէն հաւանաբար ամէնէն առանցքայինը կը վերադառնայ իր ակունքներուն՝ հիմնադրութեան բուն շարժառիթին: Դաշնակցութիւնը կը համախմբէ ազգային առողջ ուժերը. անոնք, որոնք վճռած են անսակարկ, անզիջում, անտեղիտալի եւ անմնացորդ նուիրուիլ հայրենիքի ազատագրութեան դատին:

Յամախմբելը դիւրին գործ չէր. կային գաղափարական տարբերութիւններ, ուղղուածութեան տարբեր հակումներ, գործելաձեւի լուրջ խնդիրներ: Սակայն մէկ էր նպատակը. փրկել հայը ամէն տեսակի շահագործումէ: Այդ շահագործումը ունէր թէ՛ ընկերային, թէ՛ մարդկային, թէ՛ աշխատաւորական, թէ՛ ազգային եւ թէ՛ քաղաքական բնոյթ: Յետեւաբար ազատագրումը այդ բոլոր ուղղութիւններով էր: Աշխատանքի ազդեցիկութիւնը ապահովելու համար չէր միայն միութիւնը, կամ յեղափոխականները մէկ դրօշի տակ բերելու որոշումը: Ազգի համախմբման գաղափարախօսութիւնն էր Դաշնակցութիւնը, որ յաջողեցաւ ի մի հաւաքել այս գաղափարով տոգորուած բոլոր ուժերն ու անհատները եւ պարզել ազատութեան դրօշը. իսկական յեղափոխութեան դրօշը:

Դաշնակցութեան հիմնադրութեան շարժառիթներուն եւ յայտարարած նպատակներուն ետին գոյութիւն ունեցող արժէքները՝ թէ՛ գաղափարախօսական, թէ՛ ընկերային, թէ՛ մարդկային եւ թէ՛ ազգային առումներով՝ այսօր ենթարկուած են արմատական փոփոխութիւններու: Պետութիւններ աշխատած են արժէքափոխութիւնը իրականացնելու համար: Գաղափարազրկելու համաշխարհային ալիքը հարուածած է նաեւ մեր հայրենիքը, ուր հետզհետէ պետական մակարդակի վրայ տեղաւորուած են այս նոր ապարժէքները: Ապարժէքացման այս արշաւին համար այսօր թիրախաւորուած է Անկախութեան հռչակագիրը, ուր իբրեւ իրաւադրոյթ ամրագրուած էին ՅՅԴ Ծրագիրին մէջ ձեւակերպուած առաջադրանքերը՝ Ցեղասպանութեան ճանաչում, Արցախի վերամիաւորում, համայն հայութեան իղձերու կենսագործում, պատմական արդարութեան վերականգնում եւ Մայիս 28-եան աւանդներու իրաւաժառանգութիւն: Դաշնակցութեան ծրագրային առաջադրանքներու պետականացումը՝ Անկախութեան հռչակագիրով, Դաշնակցութեան հիմնադրութեան բուն շարժառիթին՝ ազգի համախմբման պետաիրաւական ուժի ապահովումն էր: Յիմա, համազգային այդ գաղափարախօսութիւնն է, որ թիրախաւորուած է:

Յետեւաբար դարձեալ ազգային ուժերու համախմբման եւ Անկախութեան հռչակագիրի պահպանման խնդիր ունինք բոլորս: Դաշնակցութեան ակունքային էութիւնը վերաիմաստաւորուելու եւ վերագործարկուելու հրամայականին առջեւ կանգնած է այսօր. համախմբուիլ եւ յառաջ տանիլ հայրենիքի փրկութեան գործը:

Դաշնակցութեան աշխարհացրիւ կառոյցներէն՝ Լիբանանի կազմակերպութիւնը միշտ յառաջատար եղած է համակուսակցական գործունէութեան մէջ: Յամայնքային իր իւրայատկութիւններով, քաղաքական գործօնի հանգամանքով, համայնքը համախմբելու կարողականութեամբ, համայնքի անվտանգութիւնը պաշտպանելու հմտութիւններով՝ ՅՅԴ Լիբանանի կառոյցը տասնամեակներ շարունակ ամբարած է հսկայական փորձառութիւն՝ տարբեր բնոյթի ճգնաժամեր դիմակայելու եւ յաղթահարելու իր դէմ ցցուող բոլոր արգելքները:

Ամէնէն համախումբ այս համայնքը, Դաշնակցութեան ջանքերով, պիտի կանգնի Անկախութեան հռչակագիրի պահպանման պայքարի առաջին գիծին վրայ՝ ամրօրէն հաւատացած, որ ձախողութեան պիտի մատնուին ազգի պառակտման սպառնացող ծրագրուող հանրաքուէի կազմակերպման ուղղուած բոլոր նախաձեռնութիւնները:

ՅՅԴ Մանիֆեստի բառերուն հետեւողութեամբ՝ «Սպասելու ժամանակ չէ... Յամախմբուե՛նք, հայեր, եւ քաջութեամբ առաջ տանենք Անկախութեան հռչակագիրի պահպանման սուրբ գործը»:

ՏՈՔԹ. ԲԱԲԳԷՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ԱՐԽԻՒԷՆ

ԱՌԻՆՔՆՈՂԸ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ասկէ քառասունվեց տարիներ առաջ, ՅՅԴ-ի իննսունամեակի շեմին, տոքթ. Բաբգէն Փափազեան գրած է «Առինքնողը Դաշնակցութեան մէջ» յօդուածը: ՅՅԴ-ի գաղափարապաշտ էութեան կողքին կուսակցութեան նկարագրային յատկանշական գիծերուն շեշտադրումը կ'ընէ ան:

Շ. Մ.

Ի՞նչն է առինքնողը, որ մինչեւ այսօր, երբ կեանքի պայմանները բնաւ չեն համապատասխաներ ՅՅ Դաշնակցութեան նկարագիրին, եւ դիւրին չէ անոր ամբողջական արտայայտումը, հայ ժողովուրդի գիրկէն ծնող երիտասարդութիւն մը կը մօտենայ ՅՅ Դաշնակցութեան ու կը մղուի հաւատալու անոր, մտնելու անոր շարքերէն ներս: Ո՞րն է առինքնողը:

Իննսունամեակի փուլին այս հարցն է, որ ամէնէն աւելի հալածող կերպով կը ցցուի մտածումիս դիմաց ու կը մղէ փորձել փնտռելու պատասխանը: Ու պատասխանը չի կրնար ըլլալ միայն անցեալին մէջ, ան պէտք է, որ ներկայ ըլլայ ներկային մէջ, այլապէս երիտասարդութիւնը պիտի չունենար այն մղումը, որ զինք կը բերէ Դաշնակցութեան:

Ի՞նչն է առինքնողը:

Իր գաղափարաբանութի՞ւնը: Ինչքան ալ բարձրորակ ըլլայ ան, (եւ ուշադիր վերլուծումը ՅՅ Դաշնակցութեան գաղափարաբանութեան երեւան պիտի հանէ արդարութեան ծարաւէն ժայթքող, համայն մարդկութեան համար իսկ արժէք ներկայացնող, մարդը բնութեան ուժերէն եւ իր նմաններուն ճնշումներէն ու շահագործումներէն ազատելու բարձրորակ նպատակով հաստատուած իր աշխարհայեացքը), չի բաւեր, տեւաբար, սերունդ առ սերունդ, յաջորդաբար իրեն քաշելու համար հայ երիտասարդութիւնը, կեանքի բոլոր պայմաններու տակ ալ: Գաղափարաբանութիւնները մտապատկերացումներ են, վերլուծումներ են, որոնք գիտակցութեան լուսարձակին տակ առնուելով կրնան համոզիչ դառնալ, գրաւել. սակայն ինքնաբերաբար առինքնող, խանդավառող, ջերմացնող ու կապող չեն կրնար ըլլալ: Իր գաղափարաբանութեան մաս կազմող ազգային իտէալնե՞րը արդեօք...: Դարձեալ բաւարար չեն ինքնաբերաբար գրաւելու, հմայելու համար երիտասարդութեան

Բ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 5

ՀՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՒ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Յայ յեղափոխական դաշնակցութեան 136-ամեակի նախօրեակին վերընթերցեցի անոր Ծրագիրը: Ներկայ ծրագիրը որդեգրուած է 1998-ին, Պէյրութի մէջ գումարուած 27-րդ արտակարգ ընդհանուր ժողովին:

Ծրագիրը Դաշնակցութիւնը կը բնութագրէ իբրեւ ազգային, ընկերվարական, ժողովրդավարական եւ յեղափոխական կուսակցութիւն: Անիկա կ'առաջադրէ պայքարիլ հայ ազգի քաղաքական, տնտեսական, ընկերային եւ մշակութային բովանդակ շահերու պաշտպանութեան համար:

Չխճողելու համար գրութիւնը, զանց կ'առնեմ ՅՅ Դաշնակցութեան գաղափարաբանութեան հիմքը հանդիսացող ընդհանուր տեսութեան հիմնաւորումները, որոնք կը վերաբերին մարդկային ընկերութեան զարգացման հոլովոյթին, ինչպէս նաեւ հայ ժողովուրդի պատմութեան տեւողութեան՝ անկախութեան նուաճման համար տեւական պայքարի առկայութեան:

Դաշնակցութիւնը ազգային կուսակցութիւն է: Ազգը մարդկային ընկերութեան զարգացման վերջնագոյն փուլն է: Յայ ազգը ունի սեփական հայրենիք ունենալու իրաւունք: Անկախ պետականութեան երաշխիքը ազգային ինքնորոշման իրաւունքն է: Մերժելով ազգային բացառիկութեան ամէն նկրտում, Դաշնակցութիւնը կը հաւատայ իրաւունքով հաւասար ազգերու ներդաշնակ համակեցութեան:

Դաշնակցութիւնը ընկերվարական կուսակցութիւն է: Ընկերվարութեան ձգտումը անհատի եւ աշխատանքի ազատագրումն է եւ զուգահեռաբար՝

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՆՊԱՇԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 8

ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐՈՒ ԲԵՐԴԸ «ԱՐՄԱՏԱԽԻԼ» ԸՆԵԼՈՒ ԾԻԾԱՂԱԾԱՐԺ ՄՏՄՏՈՒՔՆԵՐ

(ՀՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 136-ԱՄԵԱԿ)

Պաշարուած միջնաբերդում կարգ ու կանոն, հոգեւոր, մտաւոր կարողութիւններու ճիգ կ՚ըլլայ, իսկ մենք հէնց պաշարուած միջնաբերդ ենք: Կա՛մ թոյլ կը լինենք ու մեզ կը ճզմեն, կա՛մ խելացի՝ եւ կը յաղթահարենք:

ՀՐԱՆԴ ՄԱԹԷՈՍԵԱՆ

Առիթով մը ըսած էինք, թէ գաղափարները չեն մեռնիր, անձնասպան կ՚ըլլան:

Եւ ի պատասխան այս մտածումին, գրչեղբայր մը ընդգծած էր. ճիշդ է, սակայն հարկ է ընդմիշտ սնուցել այդ գաղափարները, որպէսզի ապրին եւ կենսունակ մնան:

Վաստակաւոր, անզուգական եւ ներհուն գրող Հրանդ Մաթէոսեանի վերեւի մտածումը, կարծես, այս օրերուն համար գրուած ըլլար. արդարեւ, ան որ ոչ միայն կը վերաբերի հայրենիքին, սեփական ժողովուրդին ու պետականութեան ճակատագիրին, այլ նաեւ՝ հաւաքական կեանքի տարբեր կառոյցներու՝ կազմակերպութիւն, կուսակցութիւն եւ միութիւններ:

Դարձեալ կը նշենք ՀՅ Դաշնակցութեան օրը: Ու այս առիթով պարտաւոր ենք վերյիշել աւելի քան դար մը ապրող այս կուսակցութեան կատարած ազգային գործը, գերազանցապէս հայրենասէրի վաստակն ու օրինակելի կենսափորձը, որպէսզի ըստ էութեան արժեւորենք գաղափարական այս կուսակցութեան անցած ուղին:

Ուղի, որ լեցուն է եղած կեանքի տատասկներով, դժուարին օրերով, անանցանելի ուղիներով ու մանաւանդ՝ անձնազոհութեան վսեմ վկայութիւններով:

Շատ անգամ դժոխային պայմաններու, թշնամի ուժերու հարւածներուն կուրծք ցցելով հանդերձ, բուռ մը յեղափոխականներ, ազնուական հոգիի ու բոցաշունչ մտքի տիպարներ, յանդգնութիւնը ունեցան դիմազերծելու հայութեան թշնամիներուն թաքուն-բացայայտ մտադրութիւնը՝ հայրենազրկել դարաւոր պատմութիւն ունեցող ժողովուրդը, բնաջինջ ընելով անոր ժողովրդագրական պատկերը, մշակոյթը:

Ու այդ թշնամիներու առաջին շարքին էին (են) թուրքերը (օսմանցի թէ երիտ.), որոնց համար Հայաստանի ու հայութեան վերացումը՝ նպատակային թիրախ ըլլալով հանդերձ, կրօնական-քաղաքական առաջադրանք է եղած, ու ցարդ կը շարունակէ մնալ իբրեւ այդպիսին:

Փաստը՝ թուրք-ազերիական զազրելի սպանդները, Արցախի բռնագրաւումը, ժողովուրդի բռնի տեղահանութիւնն ու դարաւոր մշակոյթի աւերումն էր:

Արդ, իր ծնունդէն ի վեր (1890) ՀՅ Դաշնակցութիւնը կառչած մնաց իր հաւատամքին եւ գաղափարական էութեան: Հաւատամք, որ կը միտի իր թմբիրէն արթնցնել հայ ստրկացած զանգուածը, վերաշրդեղել հայու ոգին, թարմացնել ազգային-հաւաքական գիտակցութիւնը եւ կերտել ազատ ու անկախ հայրենիք-պետութիւն:

Ու այդ հաւատամքի կենսագործման համար մեր կուսակցութիւնը չզլացաւ իր թանկագին տղաքն ու աղջիկները զոհաբերել յանուն համազգային էութեան մը ծաղկումին, գաղափարական աշխարհի աշտարակումին, բերդի կառուցումին:

Արեամբ ու քրտինքով ստեղծուած ՀՅ Դաշնակցութեան կենդանագիրը ունեցաւ իր հարազատի պատմութիւնը, գիր-գրականութիւնը եւ անփոխարինելի կենսափորձը:

Այո՛, այդ կենսափորձը նուիրականացաւ կենդանի աշխատանքին խայծ տալով ու տիպարներու հսկայական փաղանգի գործուն մասնակցութեամբ եւ անմնացորդ զոհաբերութեամբ:

Յայտնապէս սրբազան նպատակներու տիրութիւն ընող ՀՅ Դաշնակցութեան միացան հազարաւոր ուխտաւորներ՝ հայութեան տարբեր շերտերէն եկած, որոնք շնորհիւ իրենց ազգային, քաղաքական, գաղափարական ու բարոյական նկարագիրին ու պատրաստուածութեան յաջողեցան յաղթահարել սարսափելի պայմանները, դիմել զէնքի ու յեղափոխական արարքներու՝ պարզապէս իր լրումին հասցնելու գերագոյն նպատակը՝ ժողովուրդի փրկութիւնն ու հայրենիքի ազատագրումը:

Այլ խօսքով՝ ազգային տեսակի, դիմագիծի, ժառանգի եւ արժէքներու տէր կանգնելու բարձրագոյն գիտակցութեամբ իրերայաջորդ սերունդներ երդուեցին, մարտնչեցան ու նահատակուեցան՝ հայոց քաղաքակրթական պատմագրութիւնը առաւել հարըստացնելու եւ ազգային արժանապատուութիւնը բարձր պահելու ի խնդիր:

Պատմաիրաւական փառաւոր այս ճանապարհին՝ ՀՅ Դաշնակցութիւնը կրցաւ յաղթահարել լեռնացած խոչընդոտներն անգամ ու ոչինչէն ստեղծել պետութիւն, որ կերտուեցաւ հայութեան ծով արեամբ եւ հզօր անհատականութիւններու շնորհիւ:

Եւ չուշացաւ պատմութեան դառն ճակատագիրը՝ անկախութեան կորուստը, համայնավար վարչակարգի հաստատումը եւ հայրենիքէն ակամայ հեռանալու դառն պարտադրանքը:

Իսկ գաղութներու կազմաւորման մէջ անուրանալի էր Դաշնակցութեան դերն ու ներդրումը, իր ֆետայի թէ մտաւորական ուժերու ուղղակի մասնակցութեամբ եւ համբերատար աշխատանքի յանձնումով:

Ժամանակի թաւալքին հետ շրջադարձ ապրեցաւ ամբողջ հայութիւնը, երբ Արցախի գոյամարտին առընթեր վերանկախացաւ Հայաստանը:

Ազգային ազատագրական նորովի պայքարին մէջ դարձեալ իր պատուաբեր եւ վսեմ ներդրումը ունեցաւ ՀՅ Դաշնակցութիւնը, նախ՝ վերընձիւղելով հայրենի հողին վրայ, տարածելով իր կազմակերպական ցանցը եւ ուղղակի թիկունք կանգնելով Արցախի ժողովուրդին եւ պետութեան:

Գաղութահայ կեանքի թէ հայրենիքի կենսաւորումին, պաշտպանութեան եւ հզօրացման մէջ անուրանալի իր աշխատանքով ՀՅ Դաշնակցութիւնը փաստեց, որ կը գտնուի իր բարձունքին վրայ՝ հայրենասիրական բազմաբնոյթ գործունէութիւն եւ վաստակ ցոյց տալով:

Փաստօրէն, ֆետայական-զինուորական, քաղաքական-պետական, ժողովուրդի թէ ընկերատնտեսական կեանքի բարելաւման բազմամակարդակ աշխատանքներու մէջ ՀՅ Դաշնակցութիւնը արձանագրեց իր պատմակերտ վկայութիւնը:

Այդուհանդերձ, պէտք չէ մտահան ընել մետալի միւս երեսը, դժան կեանքի ճանապարհին ու գործունէութեան առանցքներուն պատահած անախորժ դէպքերը, կուսակցական բացթողումները, թերութիւնները, անախորժ մօտեցումները, խաղք ու տկլոր սայթաքումները, բարոյահոգեբանական անկումները, որոնք, եթէ երբեք ունին բացատրութիւն, հիմնաւորում, այլապէս ալ ընդունելի, բացառելի կամ ըմբռնելի չեն կրնար ըլլալ Դաշնակցութեան աշխարհահայեացքին ընկալումով:

Պարզապէս կոյր եւ դալուկ մտքի տէր անհատ պէտք է ըլլալ չտեսնելու կամ ուրանալու կուսակցական կեանքին մէջ պատահած մարդկային խեղճութիւններն ու տկարութիւնները:

Իրերայաջորդ կուսակցական գործիչներ, վաստակաւոր մտաւորականներ եւ յեղափոխական տիպարներ, իրենց յուշագրութիւններուն մէջ իսկ անդրադարձած են բազում անախորժ երեւոյթներու, որոնք շատ անգամ ծանր կշռած են հաւաքական կեանքին վրայ՝ մերթ խրտչեցնելով կուսակցականներ, բարոյալքելով շատեր, մերթ ալ առիթ «ընծայելով» հակառակորդներու՝ զրպարտելու, բամբասելու ու թշնամական վերաբերում ցոյց տալու, պարզապէս յագեցնելու համար հակադաշնակցականի իրենց մոլուցքը:

Բարեբախտութիւն է, որ ՀՅ Դաշնակցութեան Ծրագիրն ու Կանոնագիրը իրենց ամենալայն հասկացողութեամբ ի զօրու են ու կը շարունակեն ներշնչել սերունդներ համակ: Նման արժեհամակարգի առընթեր, Դաշնակցութեան ողջ պատմութիւնն ու կենցաղակերպը տակաւին կ՚առինքնէ նորահաս սերունդի տղաքն ու աղջիկները:

Սա չի նշանակեր երբեք, որ դաշնակցական իրականութեան մէջ կը գործեն սուրբեր կամ անսխալական անհատներ: Աւելի՛ն. կազմակերպական կեանքի ամբողջ տեսադաշտը պարտաւոր է ինքզինք նորոգելու, վերաթարմացնելու եւ ի հարկին դէմքերու փոփոխութիւն յառաջացնելու, որովհետեւ ժողովրդավար կարգերու իրաւ ու անհերքելի բնոյթը, յաջողութիւնը կը կայանայ սերունդներու յաջորդականութեամբ:

Փաստօրէն, քննական մտքի ու քննադատական մօտեցումներու առկայութեան, կազմակերպական կեանքի առողջացումը հրամայական անհրաժեշտութիւն է, որով պէտք է զինուի մեր առօրեան եւ իւրաքանչիւր կուսակցական ընկեր:

Մուշեղ Իշխանի իսկ բոցկլտուն բառերով՝ «Աշխարհիս դժուարագոյն բանն է բարոյական դրամագլուխ դիզելը եւ մանաւանդ զայն պահպանելը»:

Այս օրերուն, մեր մտահոգութեան կիզակէտն է վաստակաւոր մտաւորական ու դաշնակցական գործիչին վերոնշեալ հաստատումը, պարզապէս որովհետեւ մենք՝ հաւաքաբար, ականատես ենք սայթաքումներու եւ անցեալի վաստակի մսխումին՝ կամայ-ակամայ, պէս-պէս պատճառաբանութիւններու ընդառաջ:

Գաղտնիք մը չէ, որ եթէ երբեք Դաշնակցութիւնը դար մը աւելի կ՚ապրի ու կը գործէ ճակատը բարձր ու վեհանձնութեամբ, այդ կը պարտի իր փառաւոր անցեալին, բարոյական վաստակին ու գաղափարական առանձնայատկութեան:

Միւս կողմէ, դժբախտութիւն է հայ կեանքի մէջ (ժողովրդական ու պետական) մակարդակի վրայ տեսնել ու լսել տկլոր անհատներու թրքավարի ցանկութիւնը՝ ՀՅ Դաշնակցութիւնը «արմատախիլ» ընելու, այլապէս ձերբազատելու ազգային շունչ ու պահանջատէրի ոգի յանձանձող կուսակցութեան մը ներկայութենէն:

Զառանցա՞նք, մտքի բոպիկութի՞ւն, թէ՞ հայու թշուառական տեսակի տժգոյն նմուշի մը դէմ յանդիման է հայ ժողովուրդը՝ ականատես ըլլալով պետական այրերու, որոնք օրն ի բուն կ՚երազեն ՀՅ Դաշնակցութեան վերացումը հայ կեանքէն:

Նմաններ, գիտակցաբար կամ ոչ, կը յանկերգեն թուրքին փայփայած երազը՝ բնաջնջել ամէն ազգային արժէք, որ արգելք է իրենց փանթուրանական ծրագիրին:

Նոր օրերու տժգոյն «խաղաղասէր»-ները կրնան չսիրել այս կուսակցութիւնը, կրնան քննադատել ու մեղադրել զայն, սակայն ցաւալին այն է, որ անոնք կը փափաքին նաեւ արգելակել ՀՅ Դաշնակցութեան գործունէութիւնը հայրենի հողին վրայ:

Սակայն անոնք պէտք է քաջ գիտնան, որ չեն կրնար «արմատախիլ» ընել հայ կեանքի մէջ արմատացած **դաշնակցականութիւնը**:

Այո՛, դաշնակցականութիւնը, որ ամրոց մըն է ինքնին, կառուցուած՝ հիմնադիր սերունդի արեամբ ու քրտինքով, արմատացած՝ անանման հայդուկներու սխրանքով, կեանքի կոչուած՝ անթիւ ուխտաւորներու անձնազոհութեամբ ու պաշտպանուած՝ համակիր զանգուածներու աջակցութեամբ:

Արդ, ՀՅ Դաշնակցութիւնը չի վերանար հայ կեանքէն այնքան ատեն որ ողջ է հայութիւնը, կանգուն է Արարատը եւ կ՚ապրի Հայաստանը:

ՀԱՄԲԻԿ ՊԻԼԱԼԵԱՆ

ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան գոյատեւման, վերանորոգութեան եւ շարունակականութեան գաղտնիքը անոր ապակեդրոնացեալ աշխատելաոճն ու հաւաքական ղեկավարութեամբ գործելու հմտութիւնն են:

Տասնամեակներու ընթացքին կուսակցութեան նկատմամբ ի գործ դրուած զանազան հալածանքները, մահափորձերը, բանտարկութիւնները, սպանութիւնները, առեւանգումները եւ ֆիզիքական, բարոյական, տնտեսական ճնշումները փաստօրէն արդիւնք չեն տուած:

Հաւաքական ղեկավարութիւն ունենալու մեր սկզբունքը կա՛յ ու պիտի մնայ, ճիշդ այդ պատճառով ալ կարելի չէ ամբողջ կուսակցութիւն մը ոչընչացնել: Մենք տասնամեակներ շարունակ՝ իւրաքանչիւր շրջան իր ոճով, իր առաջնահերթութիւններով, իր պայմաններով, հաւաքական գաղափարախօսութեան ի նպաստ աշխատած ենք: Բնականաբար թոյլ օղակներ եղած են: Բնականաբար տեղ տեղ աշխատանքները պէտք եղած արդիւնքին չեն հասած: Սակայն մեր կեանքին մէջ՝ Հայաստան եւ սփիւռք, եթէ պահ մը Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան դերը եւ կատարած աշխատանքը դուրս ձգենք, վստահաբար ակներեւ պիտի ըլլայ անոր զօրութիւնն ու կարեւորութիւնը, բացայայտ՝ առանց անոր ստեղծուած հսկայական բացը:

Համաշխարհայնացած, անսահման երկիրներու եւ անղեկավար ղեկավարութեան այս դարուն ամէնէն ճիշդ ընտրանքն է հաւաքական ղեկավարութեամբ գործելու եւ յաջողութիւններ ձեռք բերելու ուղիի որդեգրումը:

Հայաստանն ու սփիւռքը նոր մարտահրաւէրներու դէմ յանդիման կանգնած են: Պատմական օրեր են: Սփիւռքը նոր դիմագիծ կերտելու վրայ է: Անկախ միջինարեւելեան գաղութներէն, Եւրոպայի եւ Ամերիկայի ցամաքամասերուն արեւմտահայ եւ արեւելահայ խառն գաղութներ գոյութիւն ունին, սակայն կապ եւ համադրում չկայ մինչեւ օրս:

Հսկայ աշխատանք կայ թէ՛ Հայաստանի ժողովուրդին մեր ձայնը լսելի դարձնելու, թէ՛ ալ սփիւռքի նոր ձեւաւորման մէջ համախմբելու, համադրելու եւ կազմակերպելու նախաձեռնութեան դիմելու առումով:

Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը մինչեւ 1991-ի Հայաստանի անկախութեան հռչակումը սփիւռքի բոլոր գաղութներու կրօնական, քաղաքական, ազգային, կրթական, բարեսիրական, ընկերային հարցերու լուծման յառաջամարտիկն էր: Այսօր ալ բնականաբար նոր ձեւաւորուող գաղութներուն նոր աշխատելաոճ եւ հանդուրժողական մթնոլորտ հաղորդելու, գաղութները հզօր պահելու, հայ մնալու եւ Հայաստանին օգտակար ըլլալու սկզբունքով պէտք է գործենք:

Այս բոլորը կ՚իրականանան հաւաքական ղեկավարութեան աշխատելաոճով:

Դաշնակցութիւնը ապակեդրոնացեալ կուսակցութիւն է, եւ այդ մէկը մեզի կը շնորհէ կարելիութիւն առաւել ճկուն ըլլալու, առաւել յարմարելու տուեալ համայնքի պայմաններուն եւ գործելու ի նպաստ հայապահպանութեան եւ Հայաստանին:

ՅԱԿՈԲ ԼԱՏՈՅԵԱՆ

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Ժաք եւ Անի Պարսումեան եւ ընտանիք
Տէր եւ տիկին Րաֆֆի եւ Լիզա Պարսումեան եւ ընտանիք
Տէր եւ տիկին Կարպիս եւ Անի Պարսումեան եւ ընտանիք
Տէր եւ տիկին Էտօ եւ Ռիթա Պարսումեան եւ ընտանիք
Տէր եւ տիկին Դրօ եւ Շանթալ Քէշիշեան եւ զաւակունք
Տիար Վարուժ Պարսումեան
Օրիորդ Քլեր Պարսումեան
Տիար Կարէն Պարսումեան
Տիար Միսաք Պարսումեան
Տիար Քրիստ Պարսումեան
Օրիորդ Պայծառիկ Պարսումեան
Տէր եւ տիկին Կարպիս եւ Մարիա Պարսումեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Երուանդ եւ Սիւզի Բանճարեան եւ զաւակունք
Պարսումեան եւ Մարկոսեան ընտանիքներ
Մելքիսէթեան եւ Քէշիշեան ընտանիքներ
Զատիկեան եւ Զաքարեան ընտանիքներ
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց հօր, մեծ հօր, աներոջ, եղբօր, հօրեղբօր եւ հարազատին՝

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆԻ (ՄԵԼԷՔ)

մահը, որ պատահեցաւ չորեքշաբթի, 25 նոյեմբեր 2026-ին:

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր՝ ուրբաթ, 27 նոյեմբերին, կէսօրուան ժամը 12:00-ին, Անթիլիասի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր տաճարին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:

● *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*

● *Յաւակցութիւնները կ՚ընդունուին թաղման արարողութենէն ետք, մինչեւ երեկոյեան ժամը 6:00, Ազգային առաջնորդարանի «Երջօ Սամուէլեան-Եռագոյն» սրահին մէջ, ինչպէս նաեւ շաբաթ, 28 նոյեմբերին, կէսօրէ առաջ ժամը 11:00-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 6:00, նոյն վայրին մէջ:*

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓԽԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
مكتب كتلة النواب الأرمن

Ելեւմուտքի նախարարութեան մաքսատուներու տնօրէնութիւնը կը յայտարարէ, թէ կարիքը ունի ցամաքային սահմաններու վրայ գործող տարրերու:

Առ այդ, դիմումներ կ՚ընդունի երկուշաբթի, 30 նոյեմբերէն մինչեւ երեքշաբթի, 29 դեկտեմբեր 2026:

Դիմողները պէտք է ըլլան 18-էն 25 տարեկան եւ լիբանանցի՝ աւելի քան տասը տարիէ ի վեր:

Մանրամասնութեանց համար կարելի է դիմել Երեսփոխանական գրասենեակ, ամէն օր, առաւօտեան ժամը 9:00-էն մինչեւ յետմիջօրէի ժամը 2:00:

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Ճիւնիի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ ննջեցեալ բարերարներուն եւ ներկայ բարերարներու հարազատներուն հոգիներուն համար հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, 29 նոյեմբեր 2026-ին, Ճիւնիի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

Ծանօթ.- Յետ հոգեհանգստեան արարողութեան հոգեսուրճ պիտի մատուցուի, եկեղեցւոյ «Կարօ Գոնիալեան» սրահին մէջ:

ՃԻՒՆԻԻ Ս. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎԻՒ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՅԱՅԳԱԼՈՅՍ

ՀՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ Է

Վերջերս, ՀՅ Դաշնակցութեան հիմնադրութեան 136-ամեակին առիթով, ընկերային ցանցերու տարբեր հարթակներու վրայ կը տեղադրուին տեսանիւթեր, որոնց ընդմէջէն հայորդիներ, մեծեր թէ փոքրեր, կ՚արտայայտեն իրենց տեսակէտը, թէ ՀՅ Դաշնակցութիւնը ի՛նչ կը նշանակէ իրենց համար: Մէկը կ՚ըսէ՝ արդարութիւն, ուրիշ մը՝ ազատութիւն, այլ հայորդի մը՝ պայքար եւ այլն: Իսկ մեր անձնական կարծիքով՝ մեկնելով նոյնինքն կուսակցութեան անուանումէն եւ անոր յեղափոխական անցեալէն ու աւանդներէն, ՀՅ Դաշնակցութիւնը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ:

Թէ՛ ի՛նչ կրնայ նշանակել ներկայիս յեղափոխութիւնը հայ կեանքին մէջ, իւրաքանչիւր անձ տարբեր կերպով կրնայ մեկնաբանել: Մեզի համար յեղափոխութիւնը նախ եւ առաջ միտքի, մշակոյթի, մտածողութեան յեղափոխութիւնն է: Ներկայիս հայ մարդը, հայրենիքի թէ սփիւռքի մէջ, կարիքը ունի իր մէջ մնայուն կերպով վերահաստատելու հաւաքական ազգային արժէքները, տեսլական, իտէալ ունեցող մարդ դառնալու, մտածելու ու գործելու պարտադրուած կաղապարներէ եւ սահմաններէ անդին: Այս բոլորը իրագործելը միտքի ու մտածողութեան համընդհանուր յեղափոխութիւն մը կ՚ենթադրէ այնպիսի պայմաններու մէջ, ուր փորձ կը կատարուի հայութեան պարտադրել այնպիսի դրոյթներ, մտածողութիւն եւ հասկացութիւններ, որոնք իրենց ներդրումը չեն ստանար հայ ազգային մտածողութենէն:

Հայութիւնը, հայրենիքի թէ սփիւռքի մէջ, դէմ յանդիման կը գտնուի տարբեր մարտահրաւէրներու, բայց այդ մարտահրաւէրներուն ընդհանուր բնութագիրը մէկն է՝ նահանջ՝ երգով թէ առանց երգի: Յանձնուողականութիւն, թուլամորթութիւն, ազգային եւ հոգեւոր արժէքներէ հեռացում, ապամշակութայնացում, թշնամիներու հետ բարեկամութեան բնական նկատում, սփիւռքի մէջ արեւմտահայերէնի ահաւոր տեղատուութիւն եւ ետդարձ ազգային օրակարգի բազմաթիւ կենսական թեմաներու առնչութեամբ: Այս բոլոր մարտահրաւէրները, փորձը ցոյց կու տայ, կարելի չէ դիմագրաւել պարագայական զօրաշարժերով կամ շարժումներով: Կարիքը կայ հայ միտքի ընդհանուր շարժի մը, որ կը վերագըծէ մեր ազգին առաջնահերթութիւնները եւ նոր հուներ կը բանայ ազգային մտածողութեան առջեւ:

Ազգային մտածողութիւնը մեծապէս խոցելի դարձաւ 9 նոյեմբեր 2020-ի յանձնուողական յայտարարութենէն ետք: Գաղտնիք չէ երբեք, որ այդ թուականէն մինչեւ հիմա տակաւին չէ առաջադրուած ազգային քիչ թէ շատ լուրջ ծրագիր մը, որ կարենար դուրս բերել հայ ազգը իր ներկայ վիճակէն: Ընդհակառակն՝ մենք կը տեսնենք, որ հայրենիքի մէջ հետզհետէ յաւելեալ հող կը շահի ապազգային ծրագիրը, մեր թշնամիներուն կողմէ պարտադրուած ծրագիրը, որուն կէտերը, ի՛նչ հեգնանք ու զաւեշտ, կը ներկայացուին իբրեւ ձեռքբերումներ հայ ազգին եւ հայոց հայրենիքին համար:

Հետագայ ժամանակաշրջանը փորձութեան շրջան մըն է հայ ազգին եւ հայոց հայրենիքին համար: Մենք կըրնա՞նք ամբոխային վիճակէն դուրս գալ ու դառնալ քաղաքական ազգ, մշակութային ազգ: Ամէն ինչ կախում ունի առաջադրուելիք ազգային համընդհանուր ծրագիրէն եւ անոր շուրջ գոյանալիք համախմբումէն: Ազգային համընդհանուր ծրագիր, որ համախըմբէ հայրենիքն ու սփիւռքը եւ լուծումներ պարփակէ աշխարհասփիւռ հայութեան խնդիրներուն: Մեր հաւաքական մտածողութեան մէջ խարսխուած պէտք է ըլլայ այն գաղափարը, որ մեզի համար չկայ իրական եւ ոչ իրական Հայաստան: Շինծու հասկացութիւն մը, որ փորձ մը կը կատարուի պարտադրել հայրենաբնակ հայութեան: Մեզի համար կայ ու կը մնայ միայն յաւերժական Հայոց աշխարհը: Բոլոր հայերուն հայեացքներուն եւ տեսլականներուն կիզակէտը: Հայոց աշխարհը, որ հնագոյն ժամանակներէն եղած է հայ ազգին բնօրրանը, հոն ձեւաւորուած են հայութեան ընդհանուր յատկանիշները, հոն վերջնականապէս կազմաւորուած է նաեւ հայոց լեզուն՝ իբրեւ առանձին եւ ինքնուրոյն ճիւղ հնդեւրոպական լեզուաընտանիքին մէջ:

Նաեւ կարելի չէ ընդունիլ, որ հայրենիքի թէ սփիւռքի տարածքին հայութեան

ԺԱԳ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 8

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ԳՐԵՆ

ԿԵՐՏՈՒՄԻ ԵՒ ՆՈՒԻՐՈՒՄԻ 136 ՏԱՐԻՆԵՐ

1890-ին Թիֆլիսի մէջ հիմնուած Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը, թէեւ ծնունդ առաւ ոչ հայկական հողի վրայ, սակայն իր Ծրագիրն ու Կանոնագիրը հիւսեց հայոց ընտիր մետաքսով՝ նպատակ ունենալով իր նպաստը բերել հայրենիքի ազատութեան կերտման սրբազան գործին:

Կերտում՝ առանց նուիրումի, կարելի չէ: Դաշնակցութիւնը առանց նախապայմանի զոհաբերութեան խորանին վրայ դրաւ մատղաշ սերունդին ամէնէն նուիրեալ զաւակները՝ յանուն հայ ազգին ու հայրենիքին գոյատեւման եւ Հայ դատի պաշտպանութեան: Դաշնակցական ընկերներ գիտակցաբար անձնազոհութեան ճամբան բռնեցին, որպէսզի վառ մնայ հայուն ճրագը, եւ չգայ այն մութ օրը, երբ անոր լոյսը մարի:

Չգործողը չի սխալիր: Ձախողութիւնը պայքարի ճանապարհին անբաժան մասնիկն է: Հոգ չէ, թէ երբեմն չենք յաջողիր. քանի տակաւին յոյսով լեցուած ենք եւ չենք յանձնուիր թշնամիին, մեր յաղթանակը կը մնայ կարելի: Անկարելի թուացող ծրագիրները կրնան յարմար ժամանակին իրականութիւն դառնալ:

Օսմանցիներն ու պոլշեւիկները չկրցան արմատախիլ ընել Դաշնակցութիւնը: Ներկայիս ալ զայն արմատախիլ ընել երազողները, իրենց նախորդներուն նման, պիտի մնան իրենց երազներուն գերին:

136 տարուան պատմութեան ընթացքին շատեր եկան ու գացին, բայց Դաշնակցութիւնը գոյատեւեց եւ պիտի շարունակէ գոյատեւել:

Հայ եկեղեցւոյ կողքին Դաշնակցութիւնը տէր կանգնեցաւ հայոց ինքնութիւնը պահպանելու առաքելութեան, այն ժամանակ, երբ բազմատեսակ հայատեաց թշնամիներ ձուլումի թոյնը կը սփռէին հայ ազգի երակներուն մէջ:

Ունինք այն հաստատ համոզումը, որ նորանոր սերունդներ պիտի գան եւ շարունակեն Դաշնակցութեան սուրբ գործը: Անոնք եւս, առանց տատամսելու, պիտի շարունակեն իրենց անձնազոհ նուիրումը՝ յանուն ազգին եւ հայրենիքին:

Գաղափարը կ՚ապրի եւ կը գոյատեւէ այնքան ատեն որ իրարու կը յաջորդեն նոր սերունդներ, որոնք զայն իրենց ամէնօրեայ հացին պէս անհրաժեշտ կը նկատեն, ապահով կը պահեն եւ իրենց միտքը կը սնուցեն անոր սկզբունքներով:

Հայ ազգը բախտաւոր է, որ իր իրաւունքներուն տէր կանգնող Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը կը շարունակէ գոյատեւել եւ գործել աշխարհի չորս ծագերուն՝ ի խնդիր հայութեան բովանդակ իրաւունքներուն պաշտպանութեան:

Մարտահրաւէրները օրըստօրէ աւելի կը ծանրանան, բայց պատմութիւնը վկայ է, որ նոյնիսկ ամէնէն դժուար մարտահրաւէրներուն դիմաց Դաշնակցութիւնը կրցած է յաղթական դուրս գալ: Եւ պիտի շարունակէ իր պայքարը՝ յանուն հայ ազգի գոյատեւման, հայրենիքի հզօրացման եւ Հայ դատի արդար լուծման:

136 տարի՝ պայքարի, կերտումի եւ նուիրումի: Եւ տակաւին՝ դէպի նորանոր յաղթանակներ:

ՎԱՐԴԱՆ Բ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Հ Յ Դ-Ի 136-ԱՄԵԱԿԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՌՔԷՆ ԱՆԴԻՆ

Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան 136-ամեակը սովորական տարեդարձ մը չէ: Անիկա աւելի քան դար մը ընդգրկող ազգային պայքարի, գաղափարական հաւատարմութեան, զոհողութեան եւ քաղաքական պատասխանատուութեան պատմութեան վերարժեւորման առիթ մըն է: 1890-ին Թիֆլիսի մէջ ծնունդ առած կազմակերպութիւնը իր հետքը ձգած է հայ ժողովուրդի նորագոյն պատմութեան գրեթէ բոլոր վճռորոշ փուլերուն վրայ՝ ազատագրական պայքարէն մինչեւ Հայաստանի անկախ պետականութեան կերտում, սփիւռքի ազգային կառոյցներու հաստատում եւ Հայ դատի միջազգային հետապնդում:

Դաշնակցութեան պատմութիւնը հարուստ է հերոսական դրուագներով, նուիրեալ գործիչներով եւ ազգային ճակատագիրին կապուած վճռորոշ իրադարձութիւններով: Այդ ժառանգութիւնը ո՛չ միայն հպարտութեան աղբիւր է, այլ նաեւ ծանրակշիռ պատասխանատուութիւն: Սակայն պատմութիւնը յարգելը չի նշանակեր անոր ստուերին տակ ապրիլ: Պատմական ժառանգութիւնը արժէք կը ներկայացնէ այնքան ատեն որ անիկա կը վերածուի ներկան կազմակերպելու եւ ապագան կերտելու կենդանի ուժի:

Այս կէտին է, որ 136-ամեակի տօնակատարութիւնը պէտք է դուրս գայ աւանդական յոբելեանական խօսքերու սահմաններէն եւ վերածուի անկեղծ ինքնաքննութեան առիթի:

Պատմական հեղինակութիւնը՝ ներկայի հաշուետուութենէն վեր չէ:

Այսօր հայ ժողովուրդը կը դիմագրաւէ իր նորագոյն պատմութեան ամէնէն բարդ փուլերէն մէկը: Հայաստանի անվտանգային միջավայրը, պետականութեան ամրապնդման հրամայականը, Արցախի կորուստին յաջորդած քաղաքական ու մարդկային հետեւանքները, տարածաշրջանային ուժերու վերադասաւորումները եւ սփիւռքի դիմագրաւած ներքին տագնապները կը պահանջեն յստակ ռազմավարութիւն, քաղաքական նախաձեռնութիւն եւ կազմակերպական ճկունութիւն:

Այս իրականութեան դիմաց Դաշնակցութիւնը չի բաւարարուիր միայն իր պատմական դերակատարութեան յիշեցումով:

Ազգային օրակարգն ու երկարաժամկէտ ռազմավարութիւնը անվտանգութեան, պետականութեան եւ համահայկական օրակարգերու մշակման այսօրուան գերխնդիրներն են:

Այս հարցը քննադատութիւն ըլլալէ առաջ անհրաժեշտութիւն է, որովհետեւ քաղաքական կազմակերպութեան մը կենսունակութիւնը կը պայմանաւորուի ոչ միայն իր անցեալի վաստակով, այլ նաեւ իր ներկայի արդիւնքներով:

Պատմական փառքը չի կրնար ծածկել ներկայի յապաղումները, կազմակերպական թերացումները եւ քաղաքական բացթողումները: Անիկա չի կրնար նաեւ արդարացնել անհրաժեշտ փոփոխութիւններու ուշացումը կամ նոր իրողութիւններուն համակերպելու դժկամութիւնը:

Ինքնաքննութիւնը պարտութիւն չէ: Ընդհակառակն, անիկա ուժեղ կազմակերպութեան մը հասունութեան եւ վերանորոգուելու կարողութեան ապացոյցն է:

Դաշնակցութեան համար անհրաժեշտ է վերարժեւորել իր քաղաքական գործելակերպը, կազմակերպական կառոյցները եւ հասարակութեան հետ յարաբերելու միջոցները: Ժամանակները փոխուած են, քաղաքական հաղորդակցութեան միջոցները եւս իսկ երիտասարդ սերունդներու մտածողութիւնը եւ ակնկալութիւնները նոյնպէս տարբեր են: Հետեւաբար, հին գործելակերպերու պարզ շարունակութիւնը չի կրնար ինքնաբերաբար ապահովել նոր սերունդներու վստահութիւնը եւ մասնակցութիւնը:

Կազմակերպութիւնը պիտի հարցադրէ իր ներքին որոշումներու կայացման գործընթացները, պատասխանատուութիւններու բաշխումը, ղեկավարութեան գործելաձեւը եւ նոր գաղափարներու ներմուծման հնարաւորութիւնները:

Կարեւոր է բաւարար տարածք տալ երիտասարդ ուժերուն՝ որոշումներու կայացման մէջ իրական մասնակցութիւն ունենալու: Խրախուսել քննադատական մտածողութիւնը: Այս հարցերը հրամայական են: Կուսակցութեան ապագան պայմանաւորուած է նոր սերունդներու մասնակցութեամբ:

Դաշնակցութեան պատմական ուժերէն մէկը եղած է երիտասարդութեան կազմակերպուած մասնակցութիւնը ազգային պայքարին: Սակայն այսօր երիտասարդութեան հետ կապը չի կրնար սահմանափակուիլ միայն աւանդական կառոյցներու մէջ անոր ներգրաւումով:

Անհրաժեշտ է երիտասարդութեան առաջարկել քաղաքական մտածողութեան, առաջնորդութեան, մասնագիտական զարգացման եւ հանրային պատասխանատուութեան իրական հարթակներ: Երիտասարդը պէտք է զգայ, որ ինք ոչ միայն կազմակերպութեան ժառանգորդն է, այլ նաեւ անոր վաղուան ուղղութիւնը որոշող մասնակիցը:

Սերնդափոխութիւնը պէտք չէ դիտուի իբրեւ պաշտօններու պարզ փոխանցում: Անիկա պէտք է ըլլայ գաղափարներու, գործելակերպերու եւ քաղաքական մշակոյթի վերանորոգում:

Հայաստան եւ սփիւռք՝ միասնական տեսլականի անհրաժեշտութիւնը

Հայաստանի եւ սփիւռքի յարաբերութիւնները նոյնպէս կը պահանջեն **նոր մօտեցում**: Սփիւռքը չի կրնար սահմանափակուիլ միայն բարոյական զօրակցութեամբ կամ անցեալի ազգային յիշողութեան պահպանմամբ: Ան պէտք է ունենայ գործնական դերակատարութիւն: Հայաստանի պետականութեան ամրապնդման, միջազգային յարաբերութիւններու, տնտեսական համագործակցութեան եւ ազգային շահերու պաշտպանութեան մէջ:

Նոյնքան կարեւոր է, որ Հայաստանի քաղաքական զարգացումները չվերածուին սփիւռքի կազմակերպութիւններուն միջեւ ներքին պառակտումներու նոր աղբիւրի: Տարակարծութիւնները բնական են, սակայն անոնք պէտք չէ խոչընդոտեն համազգային նպատակներու շուրջ համագործակցութիւնը:

Դաշնակցութիւնը, իր համահայկական կառոյցներով եւ պատմական փորձով, կրնայ կարեւոր դեր ունենալ այս համագործակցութեան կազմակերպման մէջ: Բայց այդ դերը պէտք է հիմնուի ոչ միայն պատմական հեղինակութեան, այլ նաեւ նոր նախաձեռնութիւններու, գործնական ծրագիրներու եւ փոխադարձ վստահութեան վրայ:

Մերձաւոր Արեւելքի հայկական գաղութները, մասնաւորաբար Լիբանանի հայութիւնը, կը դիմագրաւեն ժողովրդագրական, տնտեսական եւ

ՎԱՉԳԷՆ ԳԱՎԼԱԳԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 7

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ԳՐԵՆ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՍԿԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՉԷ

Դաշնակցութիւնը այն մեծութիւնն է, որուն մէջ կը փոքրանան բոլոր մեծութիւնները, Դաշնակցութեան մէջ մեծ կրնան ըլլալ միայն անոնք, որոնք կը փոքրանան Դաշնակցութեան առջեւ:

1930-ական թուականներուն Կարօ Սասունիի արտայայտած վերոնշեալ միտքը իր մէջ կը ներփակէ Դաշնակցութեան մէջ իբրեւ գործօն անդամ գոյատեւելու բարոյական արուեստը:

Դաշնակցութիւնը սոսկական կուսակցութիւն մը չէ: Ան անհրաւաւած ժողովուրդի մը զաւակներուն պոռթկումէն ծնած գաղափարական շարժում մըն է: Ան 136 տարի շարունակ իր շուրջ համախմբած է հայեցի ապրումի եւ ապրելակերպի կերպարի տէր, ինչպէս նաեւ յեղափոխական մտածելակերպի, մարտունակ եւ գործուն հայ մարդու տեսակը: 136 տարիներու ընթացքին յարատեւ կռիւի ճամբով ընթացած այս կուսակցութեան շարունակաբար եկած են միանալու տարբեր ժամանակներու եւ սերունդներու պատկանող, զանազան միջավայրերէ եկած բազմաթիւ դաշնակցականներ:

Անոնցմէ շատեր չեն կրցած մինչեւ վերջ կառչած մնալ իրենց երդումին: Ոմանք հեռացած են Դաշնակցութենէն, ուրիշներ՝ թշնամացած: Կան նաեւ անոնք, որոնք, մնալով հանդերձ կուսակցութեան շարքերուն մէջ իբրեւ թիւ, ո՛չ գործունեայ, ո՛չ ալ տագնապող եղած են, այլ անտարբեր անդամներու վերածուած են:

Սակայն բոլոր ժամանակներուն տեւաբար գըտնուած են իրենց երդումին գիտակից, հաւատարիմ ու հաւատաւոր դաշնակցականներ, որոնք, զինուած Դաշնակցութեան էութեամբ, պատմութեամբ եւ գաղափարախօսութեամբ, ոչինչ խնայած են անոր ճամբով ծառայելու հայրենիքին ու հայութեան, կամովին պատրաստ՝ գործադրելու ժողովներու եւ մարմիններու որոշումները, իսկ երբեմն ալ այդ ճամբուն վրայ իրենց սեփական կեանքը նուիրաբերած ու նահատակուած:

Յաղթած թէ պարտեալ, անոնք գործին ու գաղափարին շարունակութիւնը երաշխաւորած եւ պատմութիւն կերտած գաղափարի վեհ մարտիկներ եղած են:

Չկայ դաշնակցական մարդու որոշակի կերպար մը, այլ կայ Դաշնակցութեան գաղափարախօսութեան հաւատարիմ եւ որոշումներուն հնազանդ անդամ:

Նոյնինքն Կարօ Սասունի Դաշնակցութիւնը նկարագրած է իբրեւ՝ «Զարհուրելի, բայց հմայիչ»:

«Զարհուրելի է» Դաշնակցութեան ակնկալիքը դաշնակցականէն, մինչեւ իսկ ամէնէն անսակարկ նուիրեալէն եւ բարձրագոյն պարտականութիւն ստանձնած պատասխանատուէն: Ի վերջոյ, բոլորս ալ մարդ ենք, մեր պատկանելիութեան հաւատարիմ եւ արժանապատուութիւն ունեցող հայ մարդ: Ինչպէս նաեւ ունինք մեր սեփական եսը եւ տեսակէտը:

Սակայն Դաշնակցութեան պատմութեան, գաղափարախօսութեան եւ զոհաբերութեան անչափելի հմայքին դիմաց սեփական եսը ցոյց տալը փոքրանալ չէ՞: Սեփական եսը երդումէն գերադասելը մեծութի՞ւն է: Պահու կամ ժամանակաշրջանի մը համար ամբողջ պատմութիւն մը աղաւաղելը ճիշդ մտածողութի՞ւն է:

Փա՛ռք ու պատիւ անցեալի եւ ներկայի բոլոր դաշնակցականներուն, որոնք մինչեւ իրենց վերջին շունչը շարունակեցին Դաշնակցութեան գաղափարախօսութեան ճամբով ծառայել հայրենիքին ու հայութեան:

ՉԱՐԵՀ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՁԱՒԱՐԵԱՆԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՀՅԴ Զաւարեան ուսանողական միութիւնը ազգային հպարտութեամբ եւ յեղափոխական ոգիով կը նշէ Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան հիմնադրութեան 136-ամեակը:

1890 թուականէն ի վեր Դաշնակցութիւնը եղած է հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարի, ազգային արժանապատուութեան եւ ընկերային արդարութեան անխոնջ դրօշակիրը: Անոր պատմութիւնը կերտուած է՝ գաղափարական հաստատակամութեամբ, անձնուրաց նուիրումով եւ ժողովուրդին ծառայելու անսակարկ կամքով: Սերունդներու պայքարն ու զոհողութիւնները այսօր մեզ կը պարտաւորեցնեն շարունակել այն ուղին, որուն հիմքը ազգային ինքնագիտակցութիւնն ու ազատութեան ձգտումն են:

ՀՅԴ 136-ամեակը միայն անցեալի յիշատակման առիթ մը չէ, այլ նաեւ՝ ապագայի հանդէպ մեր պատասխանատուութեան վերահաստատումը: Այսօր, երբ հայ ժողովուրդը կը դիմագրաւէ ազգային եւ հայրենական բազմաթիւ մարտահրաւէրներ, Դաշնակցութեան գաղափարական ժառանգութիւնը կը մնայ ուղեցոյց՝ մեր պայքարին, մեր աշխատանքին եւ մեր հաւաքական նպատակներուն համար:

ՀՅԴ Զաւարեան ուսանողական միութիւնը կը վերահաստատէ իր հաւատարմութիւնը դաշնակցական գաղափարներուն՝ ազգային միասնականութեան, ընկերային արդարութեան, ժողովրդավարութեան եւ յեղափոխական պայքարին: Այս չորս հիմնարար սկզբունքները կը կազմեն մեր աշխարհայեացքի եւ պայքարի առանցքը՝ առաջնորդելով մեզ դէպի ազատ, արդար եւ ինքնիշխան հայրենիքի կերտումը: Մեր պարտքն է գիտակցութեամբ, վճռակամութեամբ եւ կազմակերպուած աշխատանքով պահպանել, զարգացընել ու փոխանցել այս գաղափարական ժառանգութիւնը յառաջիկայ սերունդներուն՝ շարունակելով մեր ժողովուրդի ազգային եւ ընկերային ազատագրութեան ուղին:

Կեցցէ՛ Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը:

Կեցցէ՛ հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարը:

136 ՏԱՐՈՒԱՆ ՈՒՂԻ՝ ԴԷՊԻ ՆՈՐ ՓՈՒԼ

Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան հիմնադրութեան 136-ամեակը առիթ է արժեւորելու անոր պատմական ուղին եւ քննելու անոր շարունակութեան պահանջները: Ազգային կազմակերպութեան մը տարեդարձը իր լիարժէք նշանակութիւնը կը ստանայ, երբ անցած ուղիի արժեւորումը գնահատումը կը զուգորդուի ներկայի խնդիրներուն՝ գիտակից մօտեցումով եւ ապագային ուղղուած յստակ պատասխանատուութեամբ: Այս ոգիով պէտք է դիտարկել նաեւ Դաշնակցութեան նոր փուլը:

1890-ին Թիֆլիսի մէջ հիմնադրուած ՀՅԴ-ն ծնունդ առաւ հայ ժողովուրդի ազատագրական ձգտումները կազմակերպելու եւ պայքարող ուժերը միաւորելու անհրաժեշտութենէն: Քրիստափոր Միքայէլեանի, Սիմոն Զաւարեանի եւ Ռոստոմի հիմնադիր ժառանգութիւնը կապուեցաւ հաւաքական նպատակին ծառայող կազմակերպուած գործունէութեան գաղափարին: Այդ մեկնակէտը կարեւոր տեղ ունի Դաշնակցութեան ինքնութեան մէջ՝ անհատական նուիրումը ընդհանուր գործի վերածելու իր պահանջով:

Այսօր եւս Դաշնակցութեան առջեւ դրուած է ազգային նպատակներուն շուրջ ուժերը համախմբելու եւ դժուարութիւններուն դիմաց հետեւողական մնալու պահանջը: Հայրենիքին ծառայելը կը պահանջէ միասնութիւն, պատրաստակամութիւն եւ պատասխանատուութեան ստանձնում: Այդ աշխատանքին մէջ առաջնային պէտք է մնան Հայաստանի անկախութիւնը, հայ ժողովուրդի իրաւունքները եւ ազգային շահերը:

Սփիւռքի մէջ հայապահպանումը կը շարունակուի լեզուի, մշակոյթի եւ ազգային գիտակցութեան փոխանցումով: Դաշնակցութեան համայնքային աշխատանքը պէտք է նպաստէ այս նպատակին՝ երիտասարդները կապելով հայկական կեանքին: Միաժամանակ, Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւնները պէտք է ամրապնդել կրթական, մշակութային եւ մասնագիտական գործակցութեամբ:

Արցախի հայութեան վիճակը կը մնայ համազգային պատասխանատուութիւն: 2023-ի բռնի տեղահանութենէն ետք մեր հայրենակիցներուն իրաւունքներու պաշտպանութիւնը, արժանապատիւ կեանքի ապահովումը եւ մշակութային ժառանգութեան

ԿԱԼԻ ԹԱԳՒՈՐԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 8

ՀՅԴ-Ի ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿՏԱԿԸ

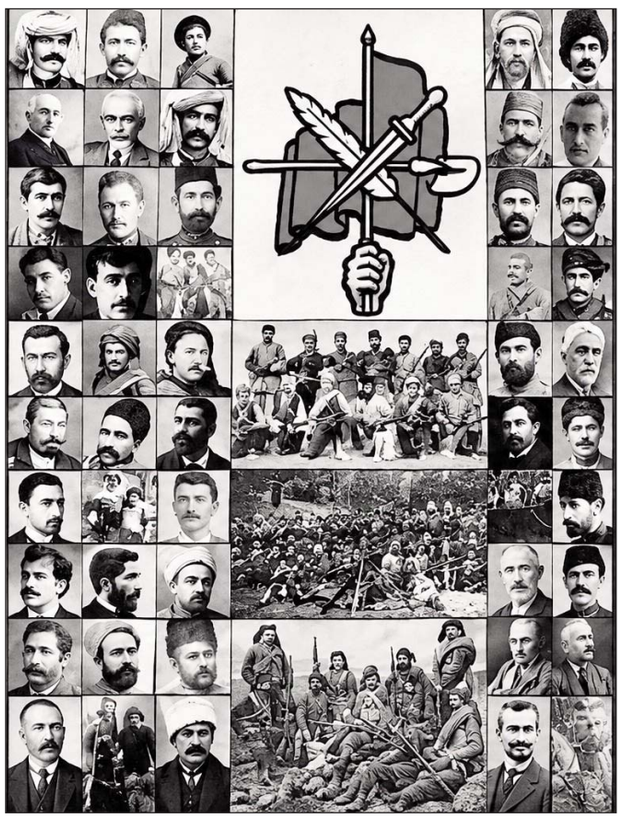

Հայոց պատմութեան վերջին փուլը կարելի չէ լիովին արժեւորել՝ առանց անդրադառնալու անոր կերտման մէջ Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան ունեցած վճռորոշ ներդրումին: Հայ ժողովուրդի ամէնէն տագնապալի օրերուն ծնունդ առած եւ գործադաշտ իջած այս կազմակերպութիւնը իր առաքելութեամբ, առաջին օրէն իսկ նպատակ ունէր փոխել հայ ազգին պարտադրուած սեւ ճակատագիրը: «Կազմակերպութիւն» կամ «կուսակցութիւն» բառերը յաճախ կը գործածենք զայն նկարագրելու համար, սակայն Դաշնակցութեան գաղափարական շունչով դաստիարակուած իւրաքանչիւր անհատ լաւապէս գիտէ, որ ան շատ աւելին է, քան սովորական քաղաքական կազմակերպութիւն մը: Իսկապէս ալ ազատագրական պայքարի փայլուն էջերը կը վկայեն, որ Դաշնակցութեան գաղափարական եւ բարոյական աղբիւրներէն խմողները տարբեր էին,իրենց յեղափոխական անհաշտ խառնուածքով անոնք կը յիշեցնէին հայոց հին արիասիրտ ոգին:

Դաշնակցութիւնը հիմնուեցաւ յեղափոխական փայլուն միտքերու եւ ազգային խոր գիտակցութեան տէր անհատներու ջանքերով, որոնք, տեսնելով հայ ժողովուրդի դարաւոր շահագործումն ու հարստահարումը կայսրութիւններու եւ բռնակալ ուժերու կողմէ, վճռեցին կոտրել անարդարութեան ծանր շղթաները եւ արմատապէս փոխել հայ մարդուն դժոխային վիճակը: Իր գաղափարախօսութեամբ, գործով եւ յեղափոխական վաստակով Դաշնակցութիւնը ժամանակի ընթացքին վերածուեցաւ յեղափոխական ամրոցի, մարտական դպրոցի եւ գաղափարական իտէալի՝ իր մէջ մարմնաւորելով հայ ժողովուրդի ազատագրական ձգտումներն ու ազգային պայքարի ծարաւը:

Դաշնակցութեան այս գաղափարական ժառանգութիւնը մեզի հասած է շատ մեծ զոհողութիւններու շնորհիւ: Նոյնիսկ կարելի է ըսել, թէ հայ ազատագրական պայքարի պատմութեան մէջ չկայ այլ կազմակերպութիւն մը, որ իր նպատակին համար արիւն եւ քրտինք թափած ըլլար այնքան, որքան Դաշնակցութիւնը: Այս յատուկ եւ ծայրայեղ զոհաբերութեան գաղտնիքը այս նսեմ օրերուն շատերու համար անհասկնալի կրնայ թուիլ, սակայն անհրաժեշտ է «Մահ կամ ազատութիւն» երդումը ամբողջովին քննել՝ հասկնալու համար այն մղիչ ուժը, որ դաշնակցականը միշտ կը մղէ դէպի վտանգի կրակ եւ հետեւաբար՝ անձնազոհութիւն: Դաշնակցական ըլլալը պարզապէս կուսակցական շարքերու պատկանիլ չէ: Ան անհատական կեանքի բոլոր բարիքներուն վճռական մերժումն է եւ անոնց փոխարինումն է միայն սուրբ պարտականութեան եւ պատասխանատուութեան զգացումներով: Դաշնակցականը՝ նախ յաղթահարելով իր «ես»-ը, ապա հրաժարելով անձնական բոլոր շահերէն, իր ամբողջ ուժով եւ կարողութիւններով կը սկսի իրագործել իր ուխտը յաւիտենական ծառայութեան. այն է՝ Հայաստանի եւ հայութեան ազատագրութեան դատին ծառայութիւնը: Հայ ժողովուրդի զօրութիւնն ու պատիւը. ահա այն յենարանները, որոնք կ'առաջնորդեն անոր կամքը: Հետեւաբար, դաշնակցականը կը ձգտի զօրանալ մտաւոր, բարոյական, ֆիզիքական եւ կազմակերպչական բոլոր մարզերուն մէջ. այսինքն՝ ոչ միայն ինք զօրանալու համար, այլ նաեւ իրեն հետ զօրացնելու ամբողջ ժողովուրդը: Եւ ահա պատրաստելով ինքզինքն ու ժողովուրդը ազգային եւ յեղափոխական գործի՝ ան կ'ապահովէ այն անհրաժեշտ նախապայմանները՝ հմտօրէն հետապնդելու Հայ դատը՝ հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն:

Այսօր, հակառակ բոլոր մարտահրաւէրներուն, Դաշնակցութեան ներկայ շարքերը բախտաւոր են, որովհետեւ իրենց նախորդներէն ժառանգած են փորձառութեան, գիտելիքի եւ յեղափոխական գիտակցութեան հսկայական հարստութիւն մը: Այդ ժառանգութիւնը միայն անցեալի սխրանքներու յիշատակարան մը չէ, այլ կենդանի աղբիւր մը, որմէ կարելի է սորվիլ, ուժեղանալ եւ աւելի լայն ասպարէզներու մէջ գործելու կարողութիւն ձեռք բերել: Դաշնակցութիւնը պարզապէս դպրոց մը չէ, այլ դպրոցներու կերտիչ է՝ յեղափոխական միտք ու նկարագիր

ՀՐԱԿ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 8

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԳՈՅԱՏԵՒՄԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐԱԳՈՅՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԻՐ ՇԱՐՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԱՌԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆ Է», *ԱՐԱՄ ՍՈՄՈՒՆՃԵԱՆ*

ՀՅԴ Զաւարեան ուսանողական միութեան հրատարակչական յանձնախումբը հետեւեալ հարցազրոյցը կատարեց ՀՅԴ Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէի անդամ Արամ Սոմունճեանին հետ, որ անդրադարձաւ Դաշնակցութեան գաղափարախօսութեան, լիբանանահայ գաղութի կազմաւորման եւ հայապահպանման մէջ անոր ունեցած դերակատարութեան, ինչպէս նաեւ՝ կուսակցութեան աշխատանքներուն մէջ երիտասարդութեան դերակատարութեան եւ մասնակցութեան մասին:

ՀԱՐՑՈՒՄ.- 18-19-րդ դարերու քաղաքական շարժումներէն ազդուելով՝ Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան գաղափարախօսութիւնը կերտուեցաւ ազգային, ընկերվարական, ժողովրդավարական եւ յեղափոխական հիմքերու վրայ: Կուսակցութեան 136 տարիներու ընթացքին ի՞նչ ժառանգութիւն ձգած է այս գաղափարախօսութիւնը:

ԱՐԱՄ ՍՈՄՈՒՆՃԵԱՆ.- Դաշնակցութեան գաղափարախօսութիւնը տարիներու ընթացքին որոշ փոփոխութիւններու ենթարկուած է, սակայն իր հիմնական սկզբունքները կը մնան չորս առանցքներու շուրջ՝ ազգային, ընկերվարական, ժողովրդավարական եւ յեղափոխական: Այս 4 առանցքները ձեւաւորուած եւ ընդունուած են ժամանակի ընթացքին՝ հասնելով մինչեւ 1900-ականներու սկիզբը, եւ դարձած են Դաշնակցութեան գաղափարական հիմքը՝ կուսակցութեան կազմաւորման եւ հետագայ զարգացման ընթացքին:

Սկզբնական շրջանին Դաշնակցութիւնը հիմնականօրէն կեդրոնացած էր Արեւմտեան Հայաստանի՝ Օսմանեան կայսրութեան տիրապետութեան տակ ապրող հայերու իրաւունքներու վերականգնման եւ անոնց ինքնիշխանութեան ապահովման ճիգերուն վրայ: Սակայն ժամանակի ընթացքին, երբ Դաշնակցութեան գործունէութիւնը տարածուեցաւ նաեւ Արեւելեան Հայաստանի մէջ, մանաւանդ՝ 1900-ականներու սկիզբը, որդեգրուեցան նաեւ ժողովրդավարական եւ ընկերվարական հիմունքները:

Իսկ յեղափոխութիւնը Դաշնակցութեան գոյութեան սկզբնական շրջանին եղած է անոր հիմնաքարերէն մէկը, որովհետեւ Դաշնակցութիւնը ծնած էր ճնշուած եւ ստրկացած հայ ժողովուրդը ազատագրելու նպատակով: Յեղափոխութիւնը դարձած էր այդ գաղափարներն ու նպատակները իրականացնելու հիմնական միջոցը:

Գաղափարախօսութիւնը ընդհանրապէս վերացական բնոյթ ունի եւ պէտք է ծառայէ նպատակներու իրականացման: Սակայն ան ինքնին վերացական կը մնայ, եթէ գործնական դաշտի վրայ դրսեւորում չունենայ: Անոր իրականացման համար անհրաժեշտ է ստեղծել համապատասխան պայմաններ եւ գործելակերպեր:

Այսպիսով, Դաշնակցութիւնը իր յեղափոխական ընթացքով մեծ ժառանգութիւն ձգած է իր պատմութեան ամբողջ ընթացքին: Մինչեւ այսօր տարբեր ժամանակաշրջաններու այդ յեղափոխական դիմագիծը տարբեր ձեւերով արտայայտուած է. սկզբնական շրջանին՝ Արեւմտահայաստանի ազատագրութեան պայքարին մէջ, ապա՝ արեւելահայութեան եւ հայկական հողերու պաշտպանութեան ու ազատագրութեան ընթացքին: Ան իր արտայայտութիւնը գտած է ինքնապաշտպանութեան աշխատանքներուն, Հայաստանի կերտման եւ «Նեմեսիս»-ի գործողութեան մէջ: Այսպիսով, յեղափոխութիւնը շարունակաբար եղած է Դաշնակցութեան նպատակները իրականացնելու միջոցներէն մէկը: Պէտք է նաեւ յիշել, որ յեղափոխութիւնը ունի երկու դիմագիծ: Առաջինը ներքին՝ անձնական յեղափոխութիւնն է, որ կը վերաբերի անհատին մտածելակերպի եւ գիտակցութեան փոփոխութեան, իսկ երկրորդը արտաքին եւ ուժական յեղափոխութիւնն է, որ կ'արտայայտուի գործնական պայքարի միջոցով:

Դաշնակցութեան հիմնադրութեան առաջին տարիներուն կուսակցութիւնը տակաւին մեծածաւալ գործնական աշխատանք չէր տարած գետնի վրայ, սակայն աշխատած էր ժողովուրդին մէջ արթնցնելու յեղափոխական կամքը, ազատագրական գիտակցութիւնը եւ թրքական բռնատիրութեան դէմ պայքարի ոգին:

Ինչ կը վերաբերի ազգային դիմագիծին, ան Դաշնակցութեան ամէնէն տեսանելի եւ հիմնական սկզբունքներէն մէկն է: Տարիներու ընթացքին, երբ հայ ժողովուրդը զրկուած էր իբրեւ ազատ ազգ ապրելու իրաւունքէն, ազգային գաղափարը բնականաբար դարձած էր պայքարի կեդրոնական առանցքը: Այս դիմագիծը շարունակած է Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան կերտման ընթացքին եւ անկէ ետք՝ սփիւռքի մէջ:

Վերջին 100 տարիներուն սփիւռքի մէջ Դաշնակցութեան հիմնական նպատակներէն մէկը եղած է հայը հայ պահել՝ պահպանելով անոր ազգային ինքնութիւնը: Այս նպատակին ծառայած են՝ հայկական գաղութներու ստեղծումը, ազգային կառոյցներու զարգացումը եւ հայ լեզուի ու մշակոյթի պահպանումը: Այսպիսով, ազգային դիմագիծը միշտ ներկայ եղած է Դաշնակցութեան գործունէութեան մէջ:

Ժողովրդավարական սկզբունքը Դաշնակցութեան մէջ ունի երկու հիմնական արտայայտութիւն: Առաջինը ներքին ժողովրդավարութիւնն է, քանի որ Դաշնակցութիւնը իր ներքին մարմինները կը կազմէ ժողովրդավար ձեւով՝ քուէարկութեան եւ ընտրութեան միջոցով: Երկրորդը ժողովրդավարական սկզբունքներու պաշտպանութիւնն է պետական եւ հասարակական կեանքի մէջ:

Այս առումով, պէտք է նշել, որ Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան ժամանակ, երբ տակաւին բազմաթիւ եւրոպական երկիրներու մէջ ժողովրդավարութիւնը ամբողջութեամբ հաստատուած չէր, Հայաստանի մէջ ժողովրդավարական սկզբունքները լայն արտայայտութիւն գտան: Օրինակ՝ 1918-ին Հայաստանի մէջ կիները ունէին քուէարկելու եւ ընտրուելու իրաւունք, մինչ այդ ժամանակաշրջանին եւրոպական բազմաթիւ երկիրներու մէջ կիները տակաւին զրկուած էին այդ իրաւունքէն:

Դաշնակցութեան համար ժողովրդավարութիւնը կը նշանակէր բոլոր քաղաքացիներու իրաւահաւասարութիւն եւ քաղաքական մասնակցութիւն: Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան խորհրդարանին մէջ ներկայացուած էին տարբեր կուսակցութիւններ եւ քաղաքական ուժեր, ինչ որ կը վկայէր քաղաքական բազմակարծութեան եւ ժողովրդավարական սկզբունքներու կարեւորութեան մասին:

Եւ վերջապէս՝ ընկերվարութիւնը: Հաւանաբար ան Դաշնակցութեան գաղափարախօսութեան ամէնէն քիչ տեսանելի առանցքներէն մէկն է: Սակայն անոր էութիւնը կը կայանայ ստեղծման մէջ այնպիսի հասարակարգի մը, ուր անհատը կ'ունենայ իր ամբողջական իրաւունքներն ու ազատութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ յառաջդիմելու, ուսանելու եւ զարգանալու բոլոր կարելիութիւնները: Միաժամանակ իւրաքանչիւր անհատ պէտք է ունենայ ապրելու նուազագոյն պայմաններ եւ արժանապատիւ կեանք վարելու կարելիութիւն:

Այս բոլորին ընդմէջէն կը տեսնենք, որ Դաշնակցութեան չորս գաղափարական առանցքները տարբեր ժամանակաշրջաններու տարբեր ձեւերով արտայայտուած են, սակայն անոնց հիմնական նպատակը մնացած է հայ ժողովուրդի ազգային իրաւունքներու

ԶԱՒԱՐԵԱՆԱԿԱՆ

պաշտպանութիւնը, ազատութիւնը, ժողովրդավարութիւնը եւ ընկերային արդարութիւնը:

Հ.- Ի՞նչ դեր ունեցած է ՀՅԴ-ն լիբանանահայ համայնքի կազմաւորման ու ազգային ինքնութեան պահպանման գործին մէջ:

Ա. Ս.- Դաշնակցութիւնը լիբանանահայ համայնքի ստեղծումէն առաջ է, որ գոյութիւն ունեցած է Լիբանանի մէջ, այդ ալ՝ 1904-էն սկսեալ, երբ Սիմոն Զաւարեան այցելելով Լիբանան եւ շրջան մը ապրելով Լիբանանի մէջ՝ հիմնած է Հայ ուսանողական միութիւնը, որ հետագային կոչուած է ՀՅԴ Զաւարեան ուսանողական միութիւն:

Բայց անշուշտ, Ցեղասպանութենէն ետք կազմաւորուած է գաղութը, եւ հոս Դաշնակցութեան առաջին պարտականութիւնը եղած է գաղութի հիմնումը եւ գաղութի անվտանգութիւնը, ոչ միայն ֆիզիքական, այլ նաեւ՝ բարոյական անվտանգութիւնը ապահովելը, այդ ալ՝ կառուցելով համայնքային կառոյցներ, ինչպէս՝ դպրոց, ակումբ, մշակութային եւ սկաուտական միութիւններ, եկեղեցի, երիտասարդական եւ ուսանողական միութիւններ եւ օգնութեան միութիւններ:

Ուրեմն, Դաշնակցութիւնը նախ ամէն ճիգ թափած է գաղութի կազմաւորման համար, եւ ապա նաեւ՝ ազգային ինքնութեան պահպանման, որովհետեւ բոլորին ծանօթ է, որ լիբանանահայ գաղութը ամէնէն հայկական դիմագիծ ունեցող գաղութներէն մէկն է, որուն մէջ մեծ դերակատարութիւն ունի Դաշնակցութիւնը, որովհետեւ ճիգ չէ խնայած եւ ամէն ինչ ապահոված է, որպէսզի այս գաղութին դիմագիծը մնայ հայկական:

Նաեւ պէտք է նշել, որ Լիբանանի քաղաքական կառուցուածքը եւ համայնքային դրութիւնը թոյլ կու տան, որ մենք պահենք եւ պահպանենք մեր հայկական դիմագիծը: Այս առումով, Դաշնակցութիւնը մեծ դեր խաղացած է եւ տակաւին կը խաղայ՝ միշտ պահելու համայնքի իրաւունքները, որոնց մէջ նաեւ կ'իյնայ հայկական դիմագիծ ունենալու մեր առաջնահերթութիւնը:

Նաեւ լիբանանահայ գաղութին մէջ կան հիմնական երկու կեդրոններ՝ Պուրճ Համուտն ու Այնճարը, որոնք հայկականութեան խօսուն ցուցանիշ են: Այնճարը, որ սփիւռքի միակ հայկական ամբողջական գիւղն է, տակաւին կը մնայ իբրեւ իտէալական վայր, իսկ Պուրճ Համուտը կը նկատուի սփիւռքի սիրտը եւ մայրաքաղաքը:

Ուրեմն այս համայնքի գոյութիւնը, գոյատեւումը եւ կազմաւորումը կը պարտինք Դաշնակցութեան տարիներու աշխատանքին:

Հ.- Ինչպէ՞ս կարելի է ապահովել երիտասարդութեան ներգրաւուածութիւնը ազգի ապագան կերտելու պատասխանատուութեան մէջ: Ի՞նչ է անոր հիմնական դերակատարութիւնը:

Ա. Ս.- Ընդհանրապէս շատեր կը խօսին երիտասարդութեան դեր տալու եւ անոր աշխատանքներու մէջ ներգրաւելու կարեւորութեան մասին: Սակայն Դաշնակցութեան պարագային այս սկզբունքը նորութիւն չէ, այլ ներկայ եղած է կուսակցութեան հիմնադրութեան առաջին օրէն իսկ եւ կը շարունակէ մնալ անոր գործունէութեան կարեւորագոյն հիմքերէն մէկը:

Դաշնակցութեան հիմնադիրները երիտասարդներ էին, որոնք նաեւ իրենց կեանքը զոհեցին երիտասարդ տարիքի: Ասիկա ինքնին կը փաստէ, որ Դաշնակցութիւնը երիտասարդութեան կողմէ հիմնուած, երիտասարդութեան համար կուսակցութիւն մըն է:

Այսօր եւս երիտասարդութիւնն ու ուսանողութիւնը իրենց ուրոյն տեղը ունին Դաշնակցութեան մէջ՝ թէ՛ միութենական, թէ՛ կուսակցական աշխատանքներու ծիրէն ներս: Աւելին. Դաշնակցութեան կառոյցներուն եւ աշխատելաոճին մէջ տեղի ունեցած բազմաթիւ փոփոխութիւններ, նոր գաղափարներ եւ նախաձեռնութիւններ սկիզբ առած են երիտասարդութեան առաջարկներով:

Այս առումով, որպէս օրինակ, կարելի է յիշել «Վանայ Ձայն» ռատիոկայանը: Երբ Դաշնակցութիւնը տակաւին ռատիոկայան չունէր, նման կառոյց մը ունենալու առաջարկը եկած է երիտասարդութենէն, եւ այդ նախաձեռնութեան շնորհիւ հիմնուած է «Վանայ Ձայն»-ը:

Միւս կողմէ՝ Դաշնակցութեան երիտասարդութիւնը միշտ եղած է ազգային եւ համազգային պայքարներու առաջնագիծին վրայ: Անոր օրինակներէն է «Դէպի Երկիր»-ը՝ Հայաստան վերադառնալու կոչը, ինչպէս նաեւ լիբանանահայ դաշնակցական երիտասարդներուն մասնակցութիւնը Արցախի ազատագրական պայքարին՝ մեկնելով Արցախ եւ իրենց ներդրումը բերելով այդ պայքարին:

Հայաստանի անկախացումէն ետք, Արցախի գոյութեան ամբողջ ընթացքին եւ նոյնիսկ այսօր՝ Արցախի կորուստէն ետք, Դաշնակցութեան երիտասարդութիւնը շարունակած է իր կարելիութիւններուն չափով աջակցիլ Հայաստանի մեր ընկերներուն եւ կառոյցներուն: Այդ նպատակով կազմակերպուած են ամառնային ճամբարներ եւ բազմատեսակ ծրագիրներ՝ շարունակելու կապը Հայաստանի հետ եւ իրենց ներդրումը ունենալու հայրենիքի կեանքին մէջ:

Այս բոլոր օրինակները կը փաստեն, որ երիտասարդութիւնը Դաշնակցութեան համար պարզապէս ապագայի սերունդը չէ, այլ ներկայ գործուն ուժն է: Դաշնակցութեան մէջ երիտասարդները ոչ միայն կը մասնակցին աշխատանքներուն, այլ նաեւ կը ստանձնեն պատասխանատուութիւններ, կ'առաջարկեն նոր գաղափարներ եւ կը կատարեն կառոյցի գործունէութեան կարեւորագոյն աշխատանքները:

Ի վերջոյ, Դաշնակցութեան գոյատեւման կարեւորագոյն պայմաններէն մէկը իր շարքերուն մէջ երիտասարդներ ունենալն է:

Հարցազրոյցը վարեց՝
ՄԱՐԻԵԼԼԱ ՃԵՀԻՉԵԱՆ

ԱՌԻՆՔՆՈՂԸ...

Շարունակուած Ա. էջէն

հոգիները: Եւ վերջապէս, հայ ազգային կուսակցութիւնները, բոլորն ալ, խորքին մէջ ազգային նպատակներ կը հետապնդեն, հոգ չէ թէ տարբեր եղանակներով, տարբեր ճամբաներով: Ինչո՞ւ այս ձգողութիւնը դէպի ՀՅ Դաշնակցութիւնը:

Ի՞նչն է առինքնողը:

Դաշնակցութեան հզօրանքին ու քաշողական ուժին աղբիւրը իր գաղափարները չեն, թուղթի վրայ բանաձեւուած իր տեսակէտները չեն, ինչքան ալ մեծարժէք ըլլան անոնք:

Իր կազմակերպական կառո՞յցն է արդեօք առինքնողը. ժողովրդավարական ամուր հիմերով, զինք բաղկացնող բոլոր տարրերուն իրապէս հաւասար սեփականատիրութի՞ւնը, Դաշնակցութեան բարոյական հարստութեան եւ հաւասար իրաւո՞ւնքը՝ ծառայելու Դաշնակցութեան նպատակներուն: Ինչպէ՞ս կրնայ կառոյց մը ինքնին առինքնող ըլլալ: Կառոյցը այն շրջանակն է, որուն մէջ կը գործէ կուսակցութիւնը իր կազմակերպական միաւորներով: Կուսակցութիւնը կմախքն է, միսն ու ոսկորն է, ջիղերն եթէ կ'ուզէք, եւ ուժեղ են անոնք Դաշնակցութեան որդեգրած ձեւին մէջ. սակայն կառոյցը ինքնաբերաբար չի ճառագայթեր. կազմակերպութիւնը ինքը հոգի չէ, սիրտ չէ, բաբախում չէ, չի կրնար առինքնող ըլլալ:

Անցնող իննսունամեակի ընթացքին ՀՅ Դաշնակցութեան կրած հալածանքներն ու յարձակումնե՞րն են արդեօք, որ առինքնող կը դարձնեն զինք: Կը մղեն ժողովուրդը ու մասնաւորապէս երիտասարդութիւնը, դէպի ՀՅ Դաշնակցութիւնը: Իր տարած յաղթանականե՞րն են արդեօք, որ առինքնող կը դարձնեն զինք: Յաղթանակները եկած են արդէն իսկ առինքնուած երիտասարդութեան երկարատեւ զոհաբերութիւններէն ետք. ու միշտ չէ, որ յաղթանակներ եկած են պսակելու Դաշնակցութեան գործունէութիւնը: ՀՅ Դաշնակցութեան դէմ շղթայազերծուած զանազան հալածանքներուն ու յարձակողականներու պահերուն, ճիշդ է, որ հայ ժողովուրդը անմիջապէս մօտեցած է Դաշնակցութեան, բնազդաբար զգալով այդ հալածանքներուն իրեն հասցուած հարուածներ ըլլալուն իրողութիւնը, սակայն չի կրնար ըլլալ, որ կուսակցութեան դէմ ուղղուած յարձակում ըլլալու իրողութիւնները առինքնող ըլլան: Առինքնող բանի մը գոյութեան սպառնացող վտանգն է, որ կը մղէ ժողովուրդը Դաշնակցութեան շուրջ բոլորուելու, երբ վտանգը կը սպառնայ անոր:

Ի՞նչն է ուրեմն առինքնողը ՀՅ Դաշնակցութեան մէջ:

Իր գործե՞րը. անշո՛ւշտ. սակայն գործերը որպէս այդ, այսինքն որպէս ձեռնարկ չէ, որ առինքնած են հայ երիտասարդութիւնը, այլ այդ գործերու ընթացքին արտայայտուած կեցուածքները, նկարագիրը, ոգին, որ յատուկ եղած է ՀՅ Դաշնակցութեան՝ միշտ. իր ծնունդի պահէն իսկ սկսող, իր առաջին մանիֆեստով աղաղակող ոգին, որ անվթար պահպանուած է տասնամեակէ տասնամեակ եւ վերածուած՝ Դաշնակցութեան ճառագայթող ու հոգիները ջերմացնող փարոսի, առինքնող լոյսի, որուն կու գան խանդավառ, թափ ունեցող հոգիները, գաղափար ու գաղափարականութիւն սիրող հոգիները, նուիրում ու զոհաբերում սիրող հոգիները. ոգին, որ այսօր եւս, ՀՅ Դաշնակցութեան հարիւրամեակին տառնող տասնամեակի սեմին, պահանջներ կը դնէ հայ երիտասարդութեան դիմաց ու կը գրաւէ, կ'առինքնէ: Անանձնական կեցուածք, մշտական զոհաբերում, տեւական խիզախում, ահա՛ Դաշնակցութեան մարմնաւորած ոգիին երեք հիմնական տարրերը, որոնցմէ երբեք չդատարկուեցաւ ան. մինչեւ իսկ իր կեանքի ամենադժուարին, ամենատկարացած պահերուն, տեղատուութեան ամենածանր րոպէներուն անգամ:

Պատահեցան պահեր, երբ շարքերը նօսրացան, իրենց կոչումին ոչ արժանի տարրերը լքեցին կուսակցութիւնը. ոմանք մինչեւ անգամ անցան Դաշնակցութիւնը հարուածողներուն կողմը:

Պատահեցան ժամանակաշրջաններ, երբ դաշնակցական ըլլալու իրողութիւնը անգամ կը բաւէր բանտերու կամ աքսորավայրերու ճամբան բռնելու համար. սարսափը կը տեղաւորուէր շատերու հոգիներուն մէջ, ու երեւոյթները կը մղէին մտածելու, թէ ՀՅ Դաշնակցութիւնը պէտք է դադրած ըլլայ գոյութիւն ունենալէ: Եւ սակայն, քիչ ետք, կամ քիչ անդին, ամէն անգամ որ հայ ժողովուրդի կեանքը կը պահանջէր խիզախում, զոհաբերում, անանձնական նուիրում, ՀՅ Դաշնակցութիւնը պատմութեան կը պատասխանէր՝ «Ներկա՛յ»:

ՀՅ Դաշնակցութեան հզօրանքի աղբիւրը իր գաղափարները չեն, կ'ըսէի քիչ առաջ. եկած է պահը սակայն, ըսելու՝ Դաշնակցութեան հզօրանքին աղբիւրը իր գաղափարներն են. սակայն իր ուխտեալներուն գերեզմաններէն եկող ոգիի ճառագայթումներով ջերմացած, վերածուած առինքնող գաղափարներու, հոգիներու ծարաւը յագեցող մշտահոս աղբիւրի:

Ուխտեալներ, ուխտեալներու անսակարկ նուիրումով գործունէութիւններ. եւ տեւական խիզախումը անոնց, ամէն անգամ որ հայ ժողովուրդի կեանքը կամ հիմնական շահերը վտանգուած են. այդ ճամբուն վրայ նաեւ սեփական կեանքի զոհաբերումը, երէկ ու նաեւ այսօր՝ Դաշնակցութեան գաղափարները կը վերածեն մշտավառ հնոցի, որ սրտերը կը բորբոքէ, կը տաքցնէ հոգիները ու գաղափարական երիտասարդութիւնը կը մղէ դէպի ՀՅ Դաշնակցութիւն դէպի անոր այրող բոցը, որ միաժամանակ կը բարձրացնէ անհատը իր եսէն վեր եւ կը տանի իր ժողովուրդի ճակատագրին ամբողջական նուիրումով ծառայելու զոհասեղանին: Երբ կուսակցութիւն մը այնքան զոհեր կու տայ, ինչքան ՀՅ Դաշնակցութիւնը տուած է, ազգային գոյութիւնը կը դադրի անդիմագիծ գոյութիւն մը ունենալէ, կ'իմաստաւորուի գիտակցութեամբ ու կամքով, վճռականութեամբ, խիզախումի կարելիութեամբ, եւ ազգը իր տեղը կը գրաւէ աշխարհի այլ ազգերու կողքին, մեծ ըլլան անոնք, թէ փոքր, իր պէս համահաւասարապէս կենսունակ, համահաւասարապէս իրաւատէր ու պահանջատէր ժողովուրդ: Չկայ աւելի մեծ ուժ, աւելի ահաւոր ուժ, աւելի գրաւիչ ուժ՝ քան զոհը, գիտակցօրէն մահը աչք առնող, իր կեանքի գնով իր ժողովուրդին համար գործող ու նահատակուող նուիրեալը: Դաշնակցութեան գաղափարները ապրեցուցին անոր գրկէն ծնած հսկաները եւ իրենց նահատակութեամբ կրկնակի իմաստաւորեցին: Բացէ՛ք Դաշնակցութեան պատմութեան էջերը, հին ու նոր, ու դուք պիտի գտնէք փաղանգը անմահներուն, որոնք իրարու յաջորդեցին, իրարմէ խլեցին Դաշնակցութեան գաղափարական դրօշը, ու զոհուեցան անոր ոգիին անվթար պահելու համար:

Այդ գնով, գաղափարները կը դառնան առինքնող, արբեցնող:

Այդպիսի կեցուածքներով ոգեկանը կ'ամրապնդուի ու կը դառնայ հայ կեանքէն ներս մշտապէս ներկայ մագնիս:

Այդպէս էր երէկ. այդպէս է եւ այսօր:

Հայ ժողովուրդի կեանքի ընթացքը կը շարունակուի վերիվայրումներով: Անոր մղած արդարութեան եւ իրաւունքի պայքարը աւարտած չէ դեռ:

Մարդկութիւնը ինքնաբերաբար չի տար ազգերու եւ ժողովուրդներու իրաւունքները: Ինքնաբերաբար ոչինչ ձեռք կը բերուի:

Վճռական ու յարատեւ պայքարն է միայն, որ իրական գրաւականն է պատմաքաղաքական յարմար րոպէին հայ ժողովուրդի բոլոր իրաւունքներուն ձեռքբերումին:

Վճռական ու յարատեւ պայքար կարելի է մղել միայն խիզախելով, տեւաբար զոհաբերելով, Դաշնակցութեան գաղափարներուն ոգեկան պարունակութիւնը անաղարտ պահելով:

Յառաջիկայ տասնամեակը նորանոր վերիվայրումներու հաւանականութիւններով հարուստ է: Աշխարհի քաղաքական բեմին վրայ դերակատար պետութիւնները, իրենց թափած բոլոր ճիգերուն հակառակ, ի վիճակի չեն հաստատուն հաւասարակշռութիւն մը առաջացնելու մարդկութեան համար: Պատմական փոփոխութեանց նոր ժամանակաշրջանի մը նախօրեակին է աշխարհը, ու իրեն հետ նաեւ հայ ժողովուրդը:

Հայութեան կրաւորական կեցուածքը, կրաւորական գոյութիւնը ոչ մէկ արժէք ու ոչ մէկ կարեւորութիւն կը ներկայացնեն աշխարհին համար եւ նուազագոյն չափով իսկ չեն կրնար դերակատար ըլլալ իր դատի հետապնդման ճամբուն վրայ: Յառաջիկայ տասնամեակի ընթացքին այլ ժողովուրդներու կարգին հայ ժողովուրդը եւս հարկադրուած պիտի ըլլայ պատմութեան բեմին վրայ կանգնելու եւ իր ձայնը լսելի դարձնելու՝ ոչ որպէս խնդրարկու, աղերսարկու, այլ որպէս պահանջատէր: Հայութիւնը քայլ առ քայլ պէտք է դուրս գայ կրաւորական կեանքի մահացնող գոյավիճակէն եւ պէտք է մտնէ ներգործական դերակատարութեամբ ու կենսունակութեամբ լի կեանքի մը գոյավիճակին մէջ: Այդ ճամբուն վրայ, այդ մարտնչումներուն ընթացքին, ինչպէս իր պատմութեան ամբողջ տեւողութեան, առաջին գիծի վրայ պիտի ըլլայ ՀՅ Դաշնակցութիւնը: Ատոր համար ան պէտք է կարենայ կրկնապատկել, քառապատկել իր ուժերը, իր զոհաբերումները, որպէսզի հայութեան մղած պայքարը դառնայ աւելի ազդու, ասելի հաստատօրէն դէպի նպատակը առաջնորդող: Այդ ճամբուն վրայ եւ ատոր համար ՀՅ Դաշնակցութիւնը պէտք ունի իր հաւատաւոր ու գաղափարական հայ երիտասարդութեան գիտակից ու ամբողջական նուիրումին:

ՀՅ Դաշնակցութեան շարքերուն մէջ գտնուողներուն, անոր եկող երիտասարդ ու նոր տարրերուն համար պէտք է մտասեւեռում դառնայ ՀՅ Դաշնակցութեան հզօրանքին հիմնական տարրերուն անվթար պահպանումը, անոնց պահանջատիրութիւնը բոլորէն, եւ իրենք իրենցմէ՝ ամէնէն առաջ: Բոլորի կեցուածքը պէտք է ապրող վկայութիւն մը ըլլայ Դաշնակցութեան խիզախումին, նուիրումին, անանձնականութեան:

Ոգեկոչել ՀՅ Դաշնակցութեան իննսունամեակը, յարգանքի տուրք մը վճարած ըլլալու համար անոր, պիտի նշանակէր լաւ չճանչնալ զայն: ՀՅ Դաշնակցութիւնը իր գործունէութեան ընթացքին երբեք չէ փնտռած գովասանքը, գնահատանքը, պատուանշանները. այդ բոլորէն խորշած է Դաշնակցութիւնը, խորշած են Դաշնակցութեան նուիրեալները, անոնք, որոնք իրենց գաղափարական կեցուածքներով Դաշնակցութեան նկարագիրը կերտեցին եւ իրենց մաճով սրբագործեցին զայն: Դաշնակցութեան շարքերուն մէջ գտնուողները չեն կրնար, պէտք չէ բաւարարուին գնահատանքի խօսքերու ունկնդրութեամբ կամ արտաբերումով. անոնք պարտին վերանորոգել իրենց ուխտը. ոչ թէ հրապարակային արտայայտութիւններով, այլ ներքին խօսակցութեամբ մը, իրենց ցարդ յայտնաբերած կեցուածքներուն անկեղծ քննութեամբը. եւ պէտք է գտնեն այն ճանապարհը, այն կեցուածքները, որոնք կը համապատասխանեն իրենց ուխտին: Անոնք պարտին իրենց էութեան մէջ փնտռել, գտնել, կեանքին բերել ու ամրապընդել այն տարրերը, որոնք ՀՅ Դաշնակցութեան հզօրանքին հիմերն են՝ անանձնական կեցուածքը, տեւական զոհաբերումը, ինքնավստահ խիզախումը՝ ի խնդիր հայ ժողովուրդի շահերու պաշտպանութեան:

Անանձնական կեցուածք, որ դաշնակցականը դուրս կը բերէ ոչ միայն իր անմիջական նեղ շրջանակէն, այլ նաեւ մինչեւ անգամ համասփիւռքեան սահմանափակումներէն, զայն առաջնորդելու համար, կուսակցութեան գերագոյն որոշումներուն գործադրութեան ճամբով, համայն հայութեան ծառայելու:

Տեւական զոհաբերում, որ չի պայմանաւորուիր ուրիշներու ըրածով կամ չըրածով, եւ կ'իրականացուի ընդհանրական նպատակներուն համար՝ քաջ գիտնալով, թէ այդ է ուժին իրական աղբիւրը:

Խիզախում՝ երբ ամէն ինչ ղժուարին կը թուի, երբ չորս կողմը, ուրիշներ կը տկարանան, կ'ընկրկին, կը նահանջեն մինչեւ անգամ: Կրկնակի խիզախում անոնց բաց ձգած պարտականութիւնները եւս ստանձնելու համար: Խիզախում մինչեւ անգամ երբ առաջադրուածները պահ մը անկարելի կը թուին: Խիզախում ճիշդ այն պահերուն, երբ անկարելի կը թուին ոչ միայն յաղթանակները, այլ վերապրիլն անգամ: ՀՅ Դաշնակցութեան հզօրանքին գաղտնիքը իր գաղափարներուն իրականացման համար անթիւ ու անհամար զոհաբերումներու մէջ է: Իրենց եսերը Դաշնակցութեան ոտքերուն տակ նետած, անանձնական կեցուածքի օրինակով գաղափարներուն շունչ ու կեանք տուած հսկաները... հարկ եղած պարագային տուն, տեղ, ընտանիք ու կեանքը անգամ Դաշնակցութեան գաղափարներուն համար զոհաբերողներու փաղանգը. անոնք՝ որոնք տեւաբար խիզախեցին, առանց տկարացումի, առանց ընկրկումի, մինչեւ մահ... Քրիստափորներ, Գէորգ Զաւուշներ, Մակարներ, Պետօ Սերէմճեաններ, Արամ Արամեաններ, Հրայրներ, Բաբգէն Սիւնիներ, Արմէն Գարոներ, Մկրտիչ Եօթնեղբայրեաններ, դաշնակցական Խեչոներ, Համազասպներ, Քեռիներ, Անդրանիկներ, Փիթարա Մանուկներ, Չոլոներ, Ռուբէններ, Դրոներ, Թեհլիրեաններ եւ դեռ հարիւրաւորներ, որոնց անունը չի յիշատակուիր այս րոպէիս, ու նաեւ հազարաւորներ, որոնց անունները չեն յիշուիր անգամ. որոնք Դաշնակցութիւն շնչեցին, Դաշնակցութիւն ապրեցան, Դաշնակցութիւն կերտեցին իրենց կեանքով, անանձնական կեցուածքով՝ երբ կեանքի հրամայականը կը պահանջէր իրենցմէ իրենց եսերը մատաղ ընել կուսակցութեան. զոհաբերումով՝ երբ պէտք էր ամէն ինչ զոհել. եւ խիզախումով՝ երբ հայութեան սպառնացող վտանգները կը պահանջէին ճակատիլ պատմութեան հալածանքներուն հետ, մինչեւ անգամ անհաւասար ուժերով. այսինքն՝ տեւաբար, միշտ ու միշտ առանց վարանելու, առանց սակարկելու, առանց պահ մը իսկ ընկրկելու:

Ա՛յդ է առինքնողը Դաշնակցութեան մէջ:

Ու հիմա, կեանքի ներկայ փուլին, ներկայի չափազանց դժուարին պայմաններուն մէջ, ՀՅ Դաշնակցութիւնը կը շարունակէ իր մարտնչումի ընթացքը, նոյն հզօրանքով, հզօրանքի նոյն տուեալներով ուժեղ: Ձայն բաղկացնող անհատներուն կը մնայ, մեզի բոլորիս կը մնայ մեր նայուածքը յառել ՀՅ Դաշնակցութեան էութեան եւ ամէն օր քիչ մը աւելի մեծ ճիգ թափել թօթափելու համար սփիւռքեան պայմաններուն բերած տկարութիւնները, Դաշնակցութեան էութեան հետ խորթ եղող սովորութիւններն ու բարքերը, որ մեր չորս կողմը գտնուող կեանքի տեղական պայմաններէն կու գան. պայմաններ, որոնք հայկական բարձրաւանդակի, հայրենի պապենական հողերուն վրայ գտնուող պայմանները չեն եւ չեն կրնար ինքնաբերաբար ներշնչող ըլլալ, ոգեղէնին առաջնորդող ըլլալ:

Մեզ այդ ճնշումներէն փրկողն ու խիզախելու ատակ դարձնողը դարձեալ ու միշտ ինքը կրնայ ըլլալ, ի՛նքը միայն, ՀՅ Դաշնակցութիւնը, իր լուսապայծառ էութեամբ, անսակարկ նուիրումով, ու տեւական զոհաբերումով:

10 հոկտեմբեր 1980

ՎԵՐ ԿԱ՛Ց ԵՒ ՉԱ՛ՐԿ

Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը կը նշէ իր հիմնադրութեան 136-ամեակը: 136 տարուան զոհողութիւն, անդադար աշխատանք, դիմադրութիւն եւ անկոտրում կամք: Թիֆլիսի մէջ հաստատուելով հանդերձ, Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը ընդարձակեց իր գործունէութիւնը եւ հասաւ աշխարհի ամբողջ տարածքին: Ան հասաւ հոն, ուր կը գտնուին հայկական տուներ, դպրոցներ եւ եկեղեցիներ: Օտար երկիրներու մէջ կամ նոյնիսկ հայրենի հողին վրայ ան մնաց արդարութեան ջատագովը:

Ժամանակակից աշխարհին հետ քայլ պահելով, Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը հաւատարիմ մնաց իր որդեգրած ուղեգիծին: Ան օգտագործեց սուրը, բահը եւ գրիչը՝ յանուն մէկ եւ արդար տեսլականի: Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը գոյատեւեց, որովհետեւ ան պարզապէս քաղաքական շահեր հետապնդող կուսակցութիւն մը չեղաւ, այլ ժողովուրդին կողմէ հիմնուած ժողովուրդին ծառայելու հիմնական պահանջ դարձաւ:

Եւ այստեղ է բուն էութիւնը, թէ ինչո՛ւ 136 տարիներու ընթացքին հաստատ մնաց այս կուսակցութիւնը: Զանազան փոթորիկներու դէմ ան յաջողեցաւ գոյատեւել՝ շնորհիւ այն իրերայաջորդ սերունդներուն, որոնք հաւատացին ՀՅԴ-ի գաղափարին, միասնական աշխատանքին եւ երիտասարդութեան ուժին:

ՀՅԴ-ի առաքելութիւնը անվերջ է եւ աննահանջ: Այսօր ՀՅԴ-ն կանգնած է նոր մարտահրաւէրներու դէմ յանդիման: Արցախի ժողովուրդը տեղահանուած է իր բնօրրանէն, Պաքուի մէջ ապօրինի կերպով բանտարկուած են հայ գերիներ եւ խարխլած են Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւնները: Հայաստանի այսօրուան իշխանութիւնները յանձնուողական քաղաքականութիւն կիրարկելով՝ կը դիմեն նորանոր զիջումներու եւ պարտութիւններու: Անոնք խաղաղութեան անուան տակ կը մոլորեցնեն ժողովուրդը եւ կը խլեն անոնց արժանապատուութիւնն ու ազատութիւնը:

Եւ ահա այստե՛ղ է ՀՅԴ-ի ներկայութեան անհրաժեշտութիւնը՝ ո՛չ ըսելու բռնատիրութեան, ստրկութեան, յանձնուողական եւ զիջումնային քաղաքականութեան: Չեռնածաղ չմնալ, այլ՝ դիմադրել եւ պայքարիլ՝ յանուն արդար դատի հետապնդման եւ նպատակներու իրականացման:

Աւելի՛ն. այսօր ոմանք ամպիոնին ետին թաքնուած՝ յանդուգն կերպով կը փորձեն հարուածել Դաշնակցութիւնը՝ զայն արմատախիլ ընելու կոչեր ուղղելով: Դժբախտաբար անոնք տակաւին չուզեցին հասկնալ, թէ այդ բոլոր յայտարարութիւնները ի զուր են: Դաշնակցութիւնը փորձած են արմատախիլ ընել կայսրերը, ցարերը եւ բռնակալ պետութիւնները, սակայն անոնք ձախողած են, որովհետեւ տակաւին կը գոյատեւէ այս կուսակցութիւնը աւելի՛ ուժեղ եւ աւելի՛ վճռական, բազմաբեղուն աշխատանքներով եւ ազգային դաստիարակութեամբ թրծուած նոր սերունդներով:

ՀՅԴ ԼԵՄ-ը՝ իբրեւ այս կուսակցութեան երիտասարդ բազկերակը, հաւատարիմ պիտի մնայ 136 տարուան հարթած ուղիին: Ան պիտի մնայ հայ ժողովուրդի իրաւունքներու պաշտպանութեան պողպատեայ վահանը եւ արդար դատի հետապնդման անկեղծ զինուորագրեալը:

ՀՅԴ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

136 ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՆԲԻԾ ԳԱՂԱՓԱՐ

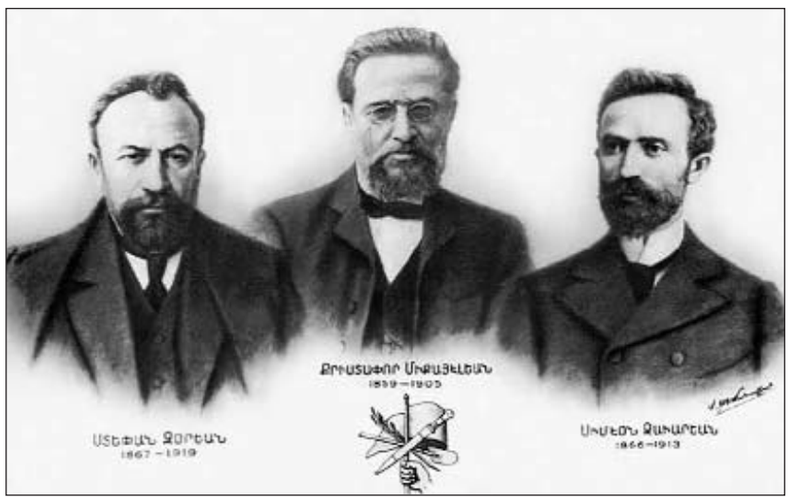

Կան գաղափարներ, որոնք անժամանցելի են, եւ կան պայքարներ, որոնք ժամանակի ընթացքին չեն կրնար մարիլ: 1890-ին ծնաւ հայ ազգի ազատութեան եւ անկախութեան գերակշիռ սիւնը՝ Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը, որ իր ծնունդով մերժեց հայ ժողովուրդին պարտադրուած ստրկութիւնը եւ լռութիւնը՝ թափ տալով ազատագրական պայքարի անհրաժեշտութեան, որպէսզի հայ ժողովուրդը վերջապէս տնօրինէ իր սեփական ճակատագիրը:

Ծնան հայ քաղաքական յեղափոխական տեսակէտները, եւ իր երիտասարդ տեսլապաշտ հիմնադիրներուն՝ Քրիստափորի մտքի, Ռոստոմի կամքի, իսկ Զաւարեանի խղճի շնորհիւ՝ իր շուրջ համախմբեց գործող բոլոր յեղափոխական ուժերը եւ ընթացքի մէջ դրաւ ազգային ազատագրական պայքարի առաջին փորձերը: ՀՅ Դաշնակցութեան հիմնադիրները իրենց խօսքով, գրիչով եւ գործով ստեղծեցին Դաշնակցութիւնը, որ քաղաքական կուսակցութիւն ըլլալէ աւելի՝ դարձաւ մեր ժողովուրդի գոյութեան եւ ազգային արժէքներու պաշտպանման ջահակիրը, որդեգրեց կազմակերպական ապակեդրոն սկզբունք, մշակեց Արեւմտահայաստանի մէջ ազատութիւն ձեռք բերելու քաղաքական եւ տնտեսական նպատակ՝ իր կարմիր դրօշին տակ համախմբելով հայ մտաւորականը, հայ մարտիկն ու բանուորը:

Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը հայ ժողովուրդի ազգային-ազատագրական պայքարը կը հիմնաւորէ իր գաղափարախօսութեամբ: Դաշնակցութիւնը եղած է ու տակաւին է յեղափոխական կուսակցութիւն, բայց անոր կողքին նաեւ իր էութեամբ ազգային, ընկերվարական, ժողովրդավարական կուսակցութիւն է:

Այսօր յեղափոխական ըլլալը միայն անցեալի հերոսներուն անունները յիշելը չէ: Յեղափոխական ըլլալ՝ կը նշանակէ՝ մերժել անտարբերութիւնը, դէմ կանգնիլ ազգային արժէքներու նահանջին, պայքարիլ անարդարութեան դէմ, պահանջել պատասխանատուութիւն եւ երբեք չհաշտուիլ պարտադրուած պարտութեան հետ: Յեղափոխութիւնը նախ եւ առաջ մտածելակերպ է, որ կը մերժէ համակերպիլը, եւ եթէ այսօր համակերպած ենք Արցախի կորուստին, եթէ լռութեամբ ընդունած ենք մեր հայրենակիցներուն բռնի տեղահանութիւնն ու մեր հայրենի հողերուն դաւադիր յանձնումը թշնամիին, ապա ի՞նչ իրաւունքով տակաւին խօսինք հայրենիքի մասին: Ի՞նչ իրաւունքով Հայաստանը մերը կոչենք: Հայրենիքը միայն ժառանգութիւն մը չէ, ոչ ալ պարզապէս սեփականութիւն, այլ՝ սրբազան ուխտ մը, որուն տէր կանգնիլը մեր պարտքն է՝ մեր նախնիներուն եւ յառաջիկայ սերունդներուն առջեւ: Հայրենիք ըսելով՝ խօսքս կ’ուղղեմ նաեւ Արցախին, որմէ հրաժարիլը հայրենիքի գաղափարէն հրաժարիլ է: Իսկ ժողովուրդ մը, որ կը դադրի իր հայրենիքին տէր կանգնելէ, ապա ի՞նչ իրաւունք ունի հայրենիք պահանջելու:

ԼՈՐԻ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
ՀՅԴ ԼԵՄ-ի «Ա. Շիրակեան» մասնաճիւղ

Շար.ը՝ էջ 8

ՊԻՏԻ ԳԱՆ ՆՈՐԵՐԸ, ԱՒԵԼԻ ՈՒԺԵՂՆԵՐԸ...

Կան թուականներ, որոնք կը մնան պատմութեան էջերուն մէջ: Կան անուններ, որոնք կը յիշուին սերունդներու կողմէ: Բայց կան նաեւ գաղափարներ, որոնք չեն պատկանիր միայն իրենց ծնդեան ժամանակաշրջանին: Անոնք կը շարունակեն ապրիլ, որովհետեւ իրենց գոյութիւնը կապուած չէ ժամանակի մը, այլ՝ ժողովուրդի մը ճակատագիրին:

1890 թուականին, երբ Թիֆլիսի մէջ երեք երիտասարդներ՝ Քրիստափոր Միքայէլեան, Սիմոն Զաւարեան եւ Ստեփան Զօրեան, որոնց միացուցին համոզումն ու կամքը, թերեւս չէին կըրնար երեւակայել, թէ իրենց սկսած ուղին պիտի շարունակեն քանի՛ քանի՛ սերունդներ: Այդ օրը ծնունդ առաւ ոչ միայն կուսակցութիւն մը, այլ՝ գաղափար մը, որ իր ճամբան պիտի հարթէր պատմութեան ամէնէն դժուար էջերուն ընդմէջէն: 136 տարի, թիւ մը, որուն մէջ կան՝ սերունդներու ձայներ, չաւարտած երազներ, պատմական յաղթանակներ ու պարտութիւններ, հայրենիքէն հեռու ապրուած կարօտ, բայց նաեւ՝ վերադարձի, վերակառուցման եւ շարունակելու անսպառ կամք:

Դաշնակցութեան պատմութիւնը դարձաւ հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարին, ինքնապաշտպանութեան, պետականութեան կերտման եւ սփիւռքի մէջ հայապահպանման պատմութեան մէկ անբաժանելի մասը: Գաղափար մը չի շարունակուիր միայն այն պատճառով, որ մարդիկ կը կրկնեն անոր անունը: Ան կը շարունակուի, երբ իւրաքանչիւր նոր սերունդ կը կատարէ իր ներդրումը եւ անոր մէջ կը գտնէ պատճառը՝ զայն հասկնալու, ապրելու եւ իր ժամանակի պահանջներուն համապատասխան գործի վերածելու:

Այսօր, երբ կը խօսինք 136 տարիներու մասին, չենք խօսիր միայն այն մարդոց մասին, որոնք պատմութիւն կերտեցին: Կը խօսինք նաեւ անոնց մասին, որոնք պատմութիւնը փոխանցեցին: Անոնց մասին, որոնք հայրենիքէն հեռու պահեցին իրենց լեզուն, իրենց երգը, իրենց դպրոցը, իրենց միութիւնները: Անոնց մասին, որոնք հաւատացին, թէ հայ մնալը միայն ծնունդով տրուած հանգամանք մը չէ, այլ՝ գիտակցաբար ապրուող ընտրութիւն: Եւ հիմա հերթը մերն է:

Մենք չենք ընտրած այն ժամանակաշրջանը, որուն մէջ ծնած ենք, ինչպէս նախորդ սերունդները չէին ընտրած իրենցը: Բայց մենք կրնանք ընտրել, թէ ի՛նչ պիտի ընենք մեզի հասած ժառանգութեամբ: Անցեալի յուշերուն հանդիսատե՞սը պիտի մնանք, թէ՞ պիտի դառնանք մեր ժամանակի պատմութեան մասնակիցները: Պիտի բաւարարուի՞նք յիշելով, թէ՞ պիտի ստեղծենք յիշելու արժանի նոր էջեր:

Իրականութիւն է, որ պատմութիւնը երբեք ամբողջացած չէ: Ան կը շարունակուի իւրաքանչիւր սերունդի հետ, իւրաքանչիւր որոշումի, իւրաքանչիւր նուիրումի եւ իւրաքանչիւր գործի մէջ: 136 տարի առաջ բոցավառած գաղափարը այսօր մեզի կը հասնի ոչ իբրեւ անցեալի արձագանգ, այլ իբրեւ հարցադրում՝ ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր բաժինը այս պատմութեան մէջ:

Կազմակերպութիւններ, միութիւններ, կուսակցութիւններ, կը նշեն իրենց հիմնադրութեան թուականները: Բայց գաղափարները կը չափուին անոնցմով, որոնք կը շարունակեն հաւատալ, գործել, քարոզել եւ դաստիարակել ներկայիս եւ եկող սերունդները:

ԱԼԻՔ ԱԶՆԱՒՈՒՐ
ՀՅԴ ԼԵՄ-ի «Ա. Շիրակեան» մասնաճիւղ

ՀՅԴ-Ի 136-ԱՄԵԱԿԸ՝ ՄԵՐ ՊԱՅՔԱՐԸ, ՄԵՐ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆԸ, ՄԵՐ ԱՊԱԳԱՆ

Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան հիմնական նպատակը հայ ժողովուրդի ազգային իրաւունքներու պաշտպանութիւնն է, Հայաստանի անկախութեան ու պետականութեան ամրապնդումը եւ հայ ժողովուրդի ազատ ու արժանապատիւ ապագայի կերտումը: 136 տարիներու պատմութիւնը միայն անցեալի պայքարի վկայութիւն մը չէ, ան ուխտ մըն է, որ կը փոխանցուի սերունդէ սերունդ՝ յիշեցնելով, թէ ազգի մը ապագան կը կառուցուի հաւատքով, զոհողութեամբ եւ գործով:

1890 թուականին, Թիֆլիսի մէջ, Քրիստափոր Միքայէլեանի, Ռոստոմի եւ Սիմոն Զաւարեանի նախաձեռնութեամբ հիմնադրուած ՀՅԴ-ն իր ծնունդէն իսկ կոչուած էր հայ ժողովուրդի ուժերը համախմբելու եւ ազգային ազատագրութեան ճանապարհը հարթելու: Անոր պատմութիւնը անբաժան է հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարէն, Հայաստանի անկախ պետականութեան վերականգնումէն եւ ազգային կեանքի կազմակերպման աշխատանքէն: 1918 թուականին Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան հիմնադրութիւնը այդ երթին պատմական կարեւորագոյն փուլերէն մէկն էր:

Սակայն այսօր մենք կը կանգնինք մեծ հարցականի մը դիմաց. ի՞նչ կը նշանակէ ժառանգորդը ըլլալ այս պատմութեան: Արդեօք բաւակա՞ն է յիշել անցեալի անունները, բարձրացնել դրօշը եւ հպարտանալ մեր պատմութեամբ: Ո՛չ: Իրական ժառանգորդը ան է, որ կը գիտակցի իր պարտականութեան, կը ծառայէ իր ժողովուրդին եւ իր համոզումներուն կեանք կու տայ գործով: Ազգային ոգին կը պահպանուի, երբ մեր լեզուն կը հնչէ մեր տուներէն ու դպրոցներէն ներս, երբ մեր երիտասարդները կը ճանչնան իրենց պատմութիւնը, երբ մեր կառոյցները կը մնան ոտքի եւ քայլ կը պահեն նորարար ստեղծագործութիւններուն հետ, եւ երբ մեր աշխատանքը օգտակար կը դառնայ համայնքին ու հայրենիքին:

Այսօր կոչ մըն է՝ ուղղուած իւրաքանչիւր հայ երիտասարդի: Մի՛ ըլլաք միայն պատմութեան ժառանգորդները, եղէ՛ք անոր շարունակողները: Մի՛ բաւարարուիք անցեալով հպարտանալով, այլ արժանի եղէ՛ք այդ անցեալին: Սորվեցէ՛ք, ծառայեցէ՛ք, կազմակերպուեցէ՛ք եւ ձեր ձայնն ու կարողութիւնները ի սպաս դրէ՛ք հայ ժողովուրդի ապագային: Արդարեւ, հայրենասիրութիւնը միայն զգացում չէ. ան պատասխանատուութիւն է, որ կը պահանջէ ներկայութիւն, աշխատանք եւ յանձնառութիւն:

136 տարիներ ետք մեր պարտականութիւնը նոր սերունդներուն փոխանցելն է ոչ միայն պատմութիւն մը, այլ նաեւ՝ առաքելութիւն մը: Սերունդներ կը փոխուին, ժամանակները կը փոխուին, մարտահրաւէրները կը փոխուին, բայց մեր ժողովուրդին հանդէպ պատասխանատուութիւնը կը մնայ անփոփոխ: Մեր ապագան պիտի որոշուի ոչ միայն անով, թէ ի՛նչ ժառանգեցինք, այլ նաեւ՝ անով, թէ ի՛նչ պիտի ձգենք մեզմէ ետք:

Ուստի, թող այս 136-ամեակը ըլլայ նոր յանձնառութեան սկիզբ մը: Թող իւրաքանչիւր երիտասարդ իր մէջ զգայ, որ պատմութիւնը իրեն կը վստահի շարունակելու գործ մը, իսկ ապագան իրեն կը սպասէ՝ գործելու ակնկալիքով: Մեր անցեալը մեր արմատներն են, մեր միասնութիւնը՝ մեր ուժը, իսկ մեր երիտասարդութիւնը՝ վաղուան յոյսը:

Դէպի ապագայ՝ գիտակցութեամբ, նուիրումով եւ անսասան հաւատքով:

ՍԱՆԱՆ ԱՐՈՒՇԵԱՆ
ՀՅԴ ԼԵՄ-ի «Շ. Միսաքեան» մասնաճիւղ

136 ՏԱՐԻ. ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒ ՆՈՒԻՐՈՒՄ ԵՒ ՀԱՒԱՏՔ

Կան թուականներ, որոնք պարզապէս պատմութեան էջերուն մէջ արձանագրուած թիւեր չեն, այլ ամբողջ սերունդներու յիշողութեան, պայքարի եւ պատասխանատուութեան վկաներն են: Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան 136-ամեակը այդպիսի առիթ մըն է՝ վերյիշելու կազմակերպութեան անցած ուղին, անոր գաղափարական ժառանգութիւնը եւ հայ ժողովուրդին ազգային կեանքին մէջ ունեցած դերը:

1890 թուականի ամրան, Թիֆլիսի մէջ, հայ ժողովուրդի ազատագրական ձգտումներուն եւ ազգային կեանքի բարդ պայմաններուն մէջ ծնունդ առաւ Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը: Քրիստափոր Միքայէլեանի, Սիմոն Զաւարեանի եւ Ռոստոմի նման գործիչներու ջանքերով կազմաւորուեցաւ կուսակցութիւն մը, որուն սկզբնական նպատակը հայ ժողովուրդի ուժերը համախմբելն ու ազգային ազատագրական պայքարին կազմակերպուած ընթացք տալն էր:

Դաշնակցութեան պատմութիւնը միայն հիմնադիրներու անուններուն, հերոսական դրուագներու եւ յաղթանակներու յիշատակումը չէ: Ան պատասխանատուութեան, զոհողութեան, գաղափարական հաստատակամութեան եւ ազգային պարտաւորութեան պատմութիւն է: Սերունդներ իրենց կեանքի բաժինը ներդրեցին հայ ժողովուրդի գոյատեւման, կազմակերպման եւ ազգային իրաւունքներու պաշտպանութեան աշխատանքին մէջ՝ իրենց ետին ձգելով ժառանգութիւն մը:

Սակայն ազգային գաղափարներու կենսունակութիւնը կախեալ է նաեւ զանոնք կրող մարդոց գիտակցութենէն եւ գործէն: Այսօր հայ երիտասարդութեան դերը առանձնայատուկ կարեւորութիւն ունի: Ազգային պատկանելիութիւնը միայն ծագումով կամ պատմական յիշողութեամբ չի պահպանուիր: Ան կը յայտնուի՝ մեր լեզուն սորվելով ու գործածելով, մշակոյթը փոխանցելով, համայնքային եւ ազգային կեանքին մէջ իր մասնակցութիւնը բերելով: Երիտասարդ սերունդը պէտք է ոչ միայն ժառանգէ անցեալէն եկող արժէքները, այլ նաեւ գիտակցաբար ստանձնէ զանոնք շարունակելու պատասխանատուութիւնը:

ՍԵԼԻՆ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
ՀՅԴ ԼԵՄ-ի «Շ. Մեղրեան» մասնաճիւղ

Շար.ը՝ էջ 8

ՏԱՆՈՆ. «ՖԻՆԻԼ»-Ի ՈՒԺԵՐՈՒՆ ՀԵՌԱՑՈՒՄԷՆ ԵՏՔ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԵՆՔ»

ՄԱԿ-ի մօտ Իսրայէլի դեսպան Տանի Տանոն իսրայէլեան «Ճերուզալեմ Փոսթ» օրաթերթին յայտնեց, որ Իսրայէլ հարաւային Լիբանանի մէջ ֆրանսական ուժերու տեղակայման դէմ է՝ աւելցնելով. «Վերջին բանը, որուն հիմա պէտք ունինք, յաւելեալ ուժ մըն է, որ պիտի խանգարէ եւ հրզպալլային պիտի արտօնէ վերադառնալ այն վայրերը, ուր նախապէս կը գտնուէր»:

«Անոնք կը խօսին բոլոր շրջաններուն մէջ ուժեր տեղակայելու մասին: Անոնք միայն Սուրիա-Լիբանան սահման կամ Պէյրութ ուղարկելու մասին չեն խօսիր: Ֆրանսացիները նաեւ կը դիտարկեն հարաւային Լիբանանը: Ատիկա աննախադէպ եւ խնդրայարոյց պիտի ըլլայ», շեշտեց դեսպանը:

«Ֆրանսացիները հիմա այս հարցին մէջ շատ աշխուժ են՝ յառաջ քշելով տարբեր նախաձեռնութիւններ, որոնց մեծամասնութիւնը մեզի համար անընդունելի է», նշեց Տանոն:

Ան ըսաւ, որ ինք անցեալ շաբաթ Իսրայէլի մէջ հիւրընկալած է ՄԱԿ-ի մօտ շարք մը դեսպաններ, որոնք այցելած են Լիբանանի հետ սահման: «Անոնք նաեւ տեսան Կազայի մէջ քանդումը, սակայն անոնց ցոյց կու տանք, թէ տուներուն եւ գիւղերուն տակ ի՛նչ կայ՝ փապուղիներն ու թաքստոցները, եւ կը բացատրենք, թէ առանց իր վերահսկողութիւնը պարտադրող լիբանանեան ուժեղ բանակի մը, հրզպալլան շրջանին մէջ վերստին ինքզինք պիտի ամրապնդէ», աւելցուց ան:

Տանոն նշեց, որ Իսրայէլ պիտի ողջունէ առնչակից շրջաններուն մէջ լիբանանեան բանակին կողմէ իմաստալից ու իսկական գործողութիւնները, «սակայն ատիկա տեղի չունեցաւ»:

«Ճիշդ ինչպէս կ՛աշխատինք Եգիպտոսի ու Յորդանանի բանակներուն հետ եւ անոնց հետ համակարգման **մեքանիզմներ** ունինք, մենք նոյն կարգաւորումը կ՛ուզենք լիբանանեան բանակին հետ՝ առանց լրացուցիչ ուժերու: Ֆրանսական եւ եւրոպական ուժեր ուղարկելու գաղափարը, անկասկած, հրզպալլայի վերադարձի ծածկոյթ պիտի ապահովէ», աւելցուց ՄԱԿ-ի մօտ Իսրայէլի դեսպանը:

«Անոնք հրզպալլայի դէմ պիտի չկռուին, զայն պիտի չվնասազերծեն եւ անոր փապուղիներ փորել կամ արձակումի համար հրթիռները պատրաստել արգիլելու համար արագօրէն պիտի չգործեն: Գործնականին մէջ անոնց ներկայութիւնը հրզպալլային ազատութիւն պիտի տայ վերադառնալու այն շրջանները, ուր նախապէս տեղակայուած էր», յայտնեց Տանոն՝ աւելցնելով. «Եթէ լիբանանեան բանակը իրմէ սպասուածը ըրած ըլլար, այժմ կացութիւնը շատ տարբեր պիտի ըլլար»:

ԹՐԱՄՓ ԵՒ ՕԹԱՆ-Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ԿՈՉ Կ՛ՈՒՂՂԵՆ՝ ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ «ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՉԸՆԴԼԱՅՆԵԼՈՒ»

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփն ու ՕԹԱՆ-ի ընդհանուր քարտուղար Մարք Ռիւթէն Ֆլորիտայի Թրամփի կեցութեան վայրի մէջ իրենց ժողովէն ետք հաղորդագրութիւն մը հրապարակելով Ռուսիոյ կոչ ուղղեցին՝ Ուքրանիոյ «պատերազմը չընդլայնելու»:

«Քննարկեցինք նաեւ կարեւորութիւնը, որ Ռուսիան խուսափի որեւէ գործողութենէ, որ կամայ թէ ակամայ կրնայ յանգեցնել պատերազմի սրման, ինչպէս նաեւ արծարծեցինք հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորման կարելի եղածին չափ շուտ հասնելու անհրաժեշտութիւնը», կը նշուի Սպիտակ տան հրապարակած հաղորդագրութեան մէջ:

Յայտնենք, որ Ուքրանիան օրեր առաջ Լիպիոյ Պենկազի նաւահանգիստին մէջ ռուսական մարտանաւ մը ընկղմած էր, ինչպէս նաեւ ապրանքատար նաւ մը եւ պատերազմական ուղղաթիռ մը հարուածած: Լիպիոյ մէջ Ռուսիոյ դեսպանը նշած էր, որ այդ արարքը անպատասխան պիտի չմնայ:

Թուրքիոյ պաշտպանութեան նախարարութիւնը, մեկնաբանելով Պենկազիի մէջ ռուսական մարտանաւին վրայ կատարուած յարձակումը, յայտարարեց. «Չէզոք երկիրներու շրջանային ջուրերուն մէջ թշնամական արարքները միջազգային օրէնքին կը հակասեն»:

Քրեմլին իր կարգին յայտարարեց. «Հակամարտութիւնը դէպի Միջերկրական ծով եւ Պալթեան ծով ընդլայնելու ուքրանական փորձեր նկատեցինք»:

ԿՈՉ՝ ԱՐԳԵԼԱԿԵԼՈՒ ԱԶԳՊԷՅՃԱՆԻ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆԸ ԵԱՀԿ-Ի ԳՈՐԾՈՂ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՇՏՕՆԻՆ

Միջազգային ու շրջանային շուրջ 5 տասնեակ մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան կազմակերպութիւններ, ներառեալ Չարչարանքի դէմ համաշխարհային կազմակերպութիւնը, «Ֆրիտըմ Նաու»-ը, «Վիասնա»-ն եւ Ազրպէյճանի մէջ մարդկային իրաւանց կեդրոնը հանդէս եկան հետեւեալ յայտարարութեամբ, ուր դէմ արտայայտուեցան ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի պաշտօնին համար Ազրպէյճանի հաւանական թեկնածութեան:

Յայտարարութեան մէջ կը նշուի.

«Մենք՝ ներքոստորագրեալ քաղաքացիական հասարակութեան կազմակերպութիւններս, գրում ենք՝ արտայայտելու մեր վճռական անհամաձայնութիւնը ԵԱՀԿ գործող նախագահի պաշտօնում Ազրպէյճանի հնարաւոր թեկնածութեան վերաբերեալ, եւ կոչ ենք անում մասնակից պետութիւններին արգելափակել նման ցանկացած որոշում:

«Ազրպէյճանի կառավարութիւնը յուսալի գործընկեր չէ անվտանգութեան, բնապահպանութեան կամ մարդու իրաւունքների ոլորտներում եւ համապատասխան չէ կազմակերպութիւնը նախագահելու համար:

«Կազմակերպութիւնը բռնատիրական կառավարութեան ձեռքը յանձնելը լրջօրէն կասկածի տակ կը դնի մի կառոյցի օրինականութիւնն ու վստահելիութիւնը, որի առաքելութիւնն է խթանել անվտանգութեան համապարփակ մօտեցումը, որի հիմնասիւներից մէկը մարդու իրաւունքներն են: Ազրպէյճանական իրաւապաշտպան խմբերի փաստագրմամբ՝ անազատութեան մէջ է գտնւում աւելի քան 300 քաղաքական բանտարկեալ, իսկ տասնեակ քաղաքացիական գործիչներ ազատազրկուել են իրենց օրինական իրաւապաշտպան եւ լրագրողական գործունէութեան, այդ թւում՝ արտերկրում ծաւալած աշխատանքի դիմաց վրէժխնդրութեան նպատակով:

«Այս համաթեքսթում մենք յորդորում ենք մասնակից պետութիւններին մերժել ԵԱՀԿ գործող նախագահի պաշտօնում Ազրպէյճանի իշխանութիւնների կողմից առաջադրուած ցանկացած թեկնածութիւն»:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ԱԶԴԷ ԹՐԻՓՓ-Ի ՆԱԽԱԳԻԾԻՆ ՎՐԱՅ

Հայաստանի երկաթուղիին ռուսական կառավարումը պիտի ազդէ «Թրամփի ուղի» նախագիծին վրայ: Հանրային ռատիոյին հետ ունեցած զրոյցին ընթացքին նման յայտարարութիւն կատարեց խաղաղութեան առաքելութիւններու հարցերով Միացեալ Նահանգներու յատուկ բանագնացի աւագ խորհրդականը՝ աւելցնելով, որ Ուաշինկթընի մէջ տակաւին չեն կրնար ըսել՝ այդ ազդեցութիւնը դրակա՞ն պիտի ըլլայ, թէ՞ ժխտական:

«… (Ռուսական կառավարումը) պիտի ազդէ, որովհետեւ ամէն բան կ՛ազդէ ամէն բանի վրայ: Ասիկա բաւական փոքր երկիր է, եւ երթեւեկութեան ուղիները այնքան ալ շատ չեն, բայց ես վստահ չեմ՝ այդ ազդեցութիւնը դրակա՞ն պիտի ըլլայ, թէ՞ ժխտական: Ռուսական կառավարումը առկայ ազդակ մըն է, բայց մեզմէ կախեալ չէ, Հայաստան ինքնիշխան երկիր է: Ռուսիա ունի իր առեւտրական շահերը, մենք կ՛իրականացնենք «Թրամփի ուղի»-ն՝ յենելով Հայաստանի ինքնիշխանութեան վրայ, մենք պիտի իրագործենք մեր նախագիծը, որ աներեւակայելիօրէն յաջող պիտի ըլլայ: Կան տարբերակներ, երբ այդ ռուսական ազդակը կրնայ լրացնել եւ աւելի յաջող դարձնել մեր նախագիծը, եւ կան տարբերակներ, երբ մեր նախագիծը գոյութիւն պիտի ունենայ ինքնուրոյն՝ առանց որեւէ ձեւով ազդելու մեր աշխատանքին վրայ», նշեց Արյէ Լայթսթոուն:

Պաշտօնական Մոսկուան բազմիցս պնդած է, որ «Թրամփի ուղի»-ն կրնայ արդիւնաւէտօրէն իրականանալ միայն Ռուսիոյ մասնակցութեամբ, եւ որ այս հարցին մէջ Մոսկուայի կարծիքը պէտք է նկատի առնուի: Երեւանն ու Մոսկուան այժմ կը բանակցին հայկական երկաթուղիին մըրցունակութիւնը բարձրացնելու շուրջ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՀԱՐԻՒՐ ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄ՝ «ԹՐԱՄՓԻ ՈՒՂԻ»-ԻՆ ՄԷՋ

Շաբաթասկիզբին Երեւան այցելած ամերիկացի պաշտօնատարը, որ կը նկատուի «Թրամփի ուղի»-ի ճարտարապետներէն մէկը, Սիւնիքէն անցնող ենթակառուցուածքային նախագիծը կը դիտարկէ աւելի մեծ՝ Կեդրոնական Ասիան Եւրոպային կապող Միջին միջանցքի տեսանկիւնէն՝ իբրեւ այլընտրանք ներկայիս գործող համաշխարհային առեւտուրի երթուղիներուն: Ըստ անոր, «Թրամփի ուղի»-ին մէջ ներդրումները կրնան հասնիլ քանի մը հարիւր միլիոն տոլարի, սակայն ցարդ յստակ թիւ չկայ:

«Սիւնիքի մէջ բուն 42,5 քիլոմեթրնոց հատուածը պիտի չափուի հարիւրաւոր միլիոններով, բայց խողովակաշարերու եւ այս նոր՝ Միջին միջանցքով տեղափոխուող ապրանքներու գաղափարը պիտի չափուի տասնեակ միլիառներով, երկիրներուն ստանալիք եկամուտը պիտի ըլլայ անկէ անհամեմատ աւելի մեծ»:

Երկուշաբթի օր Հայաստանի ու Միացեալ Նահանգներու ղեկավարները ազդարարեցին Սիւնիքի մէջ «Թրամփի ուղի»-ի հիմնարկէքին մասին: Յայտարարութեան զուգահեռ տեղւոյն վրայ հողի հարթեցման աշխատանքներ կ՛ընթանային, բայց բուն շինարարութեան մեկնարկին մասին չէ յայտարարուած, նախագիծին արհեստագիտական-տնտեսական հիմնաւորումը տակաւին պատրաստ չէ: Պաշտօնական Երեւան կը յայտարարէ, թէ շինարարութիւնը պիտի սկսի յառաջիկայ տարի:

Վստահեցնելով, որ Միացեալ Նահանգներու մէջ նախագիծին կ՛աջակցին թէ՛ հանրապետականները, եւ թէ՛ վերջին միջանկեալ ընտրութիւններուն Քոնկրեսին մէջ մեծամասնութիւն ստացած դեմոկրատականները, Լայթսթոուն կը պնդէ, որ «Թրամփի ուղի»-ն շատ աւելին է, քան «կրնանք պատկերացնել»:

«Միացեալ Նահանգներու ու Հայաստանի ղեկավարներու խիզախ առաջնորդութեան շնորհիւ ունինք բոլորովին նոր միջանցք մը, եւ ինչ որ հիմա կ՛ընենք, կը բխի պարզ իրողութենէ մը, որ բացայայտուեցաւ վերջին մէկուկէս տարուան ընթացքին: Երբ դուն ունիս ընդամէնը մէկ խոցելի կէտ, անիկա վաղ թէ ուշ կը խափանուի, մենք ատիկա կը տեսնենք Հորմուզի նեղուցին մէջ, շարք մը այլ նեղուցներու մէջ: Մենք կը փափաքինք ունենալ մարդոց, ապրանքներու, ուժանիւթի, տուեալներու տեղափոխութեան կարելի եղածին չափ շատ ու բազմազան տարբերակներ:

Շար.ը՝ էջ 8

ԹՐԱՄՓԻ ՈՒՂԵՐՋԸ՝ ԹՐԻՓՓ-Ի ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՓՈՒԼԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՄԵԿՆԱՐԿՈՒՄԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ ԹՐԻՓՓ նախագիծի գործնական փուլի պաշտօնական մեկնարկումին առիթով յղեց հետեւեալ ուղերձը.

«Յատուկ ողջոյն Հայաստանի մէջ բոլորին՝ այն աներեւակայելի ուրախալի առիթով, երբ պաշտօնապէս կը մեկնարկէք «Թրամփի ուղի՝ յանուն միջազգային խաղաղութեան եւ բարգաւաճման» նախագիծը: Ես ատով շատ հպարտ եմ:

«Կ՛ուզեմ շնորհաւորել իմ ընկերս՝ վարչապետ Փաշինեանը, անոր խիզախ առաջնորդութեան համար: Ան ընտրեց խաղաղութեան ուղին եւ մեզի հետ աշխատեցաւ՝ վերջ դնելու Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի միջեւ տեւական հակամարտութեան: Աւելի քան 35 տարի այս հակամարտութիւնը անասելի տառապանքներ պատճառած է, եւ շատեր փորձած են լուծում գտնել, սակայն ձախողած են: Սակայն մենք ատիկա ըրինք եւ անցեալ տարի Սպիտակ տան մէջ ստորագրեցինք պատմական խաղաղութեան համաձայնագիր:

«Այսօր մենք կը շարունակենք մեր յառաջընթացը «Թրամփի ուղի՝ յանուն միջազգային խաղաղութեան եւ բարգաւաճման» նախագիծի եւ բոլորովին նոր՝ ԹՐԻՓՓ զարգացման ընկերութեան մեկնարկով: Միացեալ Նահանգներու եւ Հայաստանի միջեւ այս գործընկերութիւնը պիտի ստեղծէ առեւտրական նոր ուղիներ ամբողջ շրջանին մէջ ապրանքներու եւ ուժանիւթի հոսքերու, ինչպէս նաեւ ճամբորդութիւններու համար: Մենք յանձնառու ենք ապահովելու, որ անիկա ունենայ մեծ, մեծ յաջողութիւն:

«Անգամ մը եւս կ՛ուզեմ շնորհակալութիւն յայտնել վարչապետ Փաշինեանին եւ անոր պաշտօնակիցին՝ Ազրպէյճանի նախագահ Ալիեւին՝ մեզի հետ աշխատելու եւ այս օրը կարելի դարձնելու համար, ինչպէս նաեւ իմ թեկնածութիւնս մեծահոգաբար Խաղաղութեան Նոպելեան մրցանակի առաջադրելու համար: Պիտի ուզէի նաեւ վարչապետ Փաշինեանը յաջորդ տարի հրաւիրել Սպիտակ տուն, երբ ան ժամանէ Ուաշինկթըն՝ Ազգային աղօթքի նախաճաշին մասնակցելու: Անհամբեր կը սպասեմ մեր հանդիպման: Ան բացառիկ մարդ է եւ շատ լաւ ընկեր: Միասին կրնանք խօսիլ, թէ ինչպէ՛ս արդիւնաւէտ կերպով յառաջ մղենք շրջանային խաղաղութիւնը եւ զարկ տանք մեր երկկողմ կապերուն: Միացեալ Նահանգները երբեք այսքան լաւ ցուցանիշեր չեն ունեցած, որքան հիմա: Ներդրումներու ծաւալները մեր մօտ աննախադէպ են. ճիշդ հիմա Միացեալ Նահանգներու մէջ կը ներդրուի 22 եռիլիոն տոլար: Երբեք չէ եղած որեւէ երկիր, որ նոյնիսկ մօտ ըլլայ ներդրումներու նման ծաւալի:

«Եւ վերջաւորութեան՝ չկայ աւելի մեծ կամ աւելի արժանի նպատակ, քան խաղաղութիւնը, եւ ինծի համար պատիւ եղած է աշխատիլ Հայաստանի ժողովուրդին հետ՝ այս ամէնը կարելի դարձնելու համար:

«Անգամ մը եւս շնորհակալութիւն: Աստւած ձեր բոլորը օրհնէ: Կը շնորհաւորեմ: Կեցցէ՛ք, հիանալի աշխատանք կատարած էք»:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՆԴԻՊԱԾ ԵՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԻՆ

Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավար Աննա Գրիգորեան, խմբակցութեան քարտուղար Արթուր Խաչատրեան 25 նոյեմբերին հանդիպում ունեցած են Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ Ֆրանսայի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Ֆլորիան Էսքիւտիէի հետ:

Ողջունելով հիւրը՝ Աննա Գրիգորեան խօսած է Հայաստան-Ֆրանսա սերտ յարաբերութիւններու եւ համագործակցութեան խորացումի մասին՝ բարձր գնահատելով շարք մը ոլորտներու մէջ Ֆրանսայի աջակցութիւնը:

Խմբակցութեան ղեկավարը իր դիտարկումները ներկայացուցած է Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող ներքաղաքական զարգացումներուն վերաբերեալ: Ան, մասնաւորապէս, մտահոգութիւն յայտնած է քաղաքական հետապնդումներու եւ քաղաքական առաջնորդներու կալանաւորումներու առնչութեամբ:

Անդրադառնալով Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան հրապարակած նոր Սահմանադրութեան նախագիծին՝ պատգամաւորները նշած են, որ ընդդիմադիր խմբակցութիւնները դէմ են փաստաթուղթով առաջարկուող փոփոխութիւններուն:

Զրուցակիցները միտքեր փոխանակած են շրջանային զարգացումներու վերաբերեալ: Կարեւոր նկատուած է Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի միջեւ խաղաղութեան հաստատումը: Այս պարունակին մէջ ընդդիմադիր պատգամաւորները ընդգծած են մարդասիրական խնդիրները, յատկապէս՝ Պաքուի մէջ պահուող հայ գերիներու վերադարձի հարցը:

ՀՅԴ-Ի 136-ԱՄԵԱԿԸ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

հասարակական լուրջ դժուարութիւններ: Դպրոցներու պահպանումը, երիտասարդութեան արտագաղթի կասեցումը, համայնքային կառոյցներու կենսունակութիւնը եւ հայեցի դաստիարակութեան շարունակականութիւնը կը պահանջեն աւելի քան յորելենական պատգամներ: Անոնք կը պահանջեն երկարաժամկէտ ծրագիրներ, նոր տնտեսական նախաձեռնութիւններ եւ համայնքային պատասխանատուութեան վերականգնում:

Ապագան կը պահանջէ քաղաքական համարձակութիւն

Դաշնակցութեան առջեւ ծառացած հիմնական մարտահրաւէրը, իր գաղափարական ինքնութիւնը պահպանելով հանդերձ, նոր ժամանակներու պահանջներուն համապատասխանելն է:

Անհրաժեշտ է անցնիլ արձագանգող քաղաքականութենէն նախաձեռնող քաղաքականութեան: Պէտք է մշակել ազգային յստակ ռազմավարութիւն, ամրապնդել մասնագիտական կարողութիւնները, ներգրաւել նոր ուժեր եւ հանրութեան ներկայացնել գործնական լուծումներ: Քաղաքական ազդեցութիւնը չի չափուիր միայն ներկայութեամբ կամ հնչեցուած յայտարարութիւններով, այլ՝ իրական փոփոխութիւններու վրայ ունեցած ներգործութեամբ:

Այս բոլորը չեն նշանակեր հրաժարում գաղափարական սկզբունքներէն: Ընդհակառակն, կը նշանակեն այդ սկզբունքները վերածել ժամանակակից քաղաքական գործելակերպի եւ հասարակական արդիւնքի:

Աւանդութիւնը պէտք է ըլլայ ուժի աղբիւր, ոչ թէ փոփոխութենէն խուսափելու պատրուակ:

136 տարիներու պատմութիւնը Դաշնակցութեան կը պարտադրէ աւելի բարձր չափանիշներ: Այդ պատմութիւնը կը պահանջէ ոչ միայն յիշել անցեալի նուիրեալները, այլ նաեւ արժանի ըլլալ անոնց ժառանգութեան: Ոչ միայն վերահաստատել հին սկզբունքները, այլ նաեւ գանոնք վերածել ներկայի գործնական քաղաքականութեան:

Այս տարեդարձը պէտք է ըլլայ անկեղծ հաշուետուութեան պահ բացթողումներուն անդրադառնալու, վերածրագրելու եւ գործելաձեւերը արդիականացնելու, նաեւ ուժերը համախմբելու եւ երիտասարդութեան յաւելեալ դերակատարութիւն տալու:

Առաջադրանք է ոչ միայն կազմակերպութեան վաղուան ընթացքը, այլ նաեւ անոր իրական դերակատարութիւնը համազգային կեանքին մէջ:

Պատմական փառքը չի կրնար ծածկել ներկայի յապաղումները, կազմակերպական թերացումները եւ քաղաքական բացթողումները, ոչ ալ ազատել մեզ ապագայի հանդէպ մեր պատասխանատուութենէն: Անցեալը մեր հպարտութիւնն է, բայց ապագան մեր քննութիւնն է:

136-ամեակը պէտք է ըլլայ ոչ թէ անցեալի յաջողութիւններով ինքնագոհանալու, այլ ներկայի բացթողումներուն դէմ յանդիման կանգնելու եւ նոր ուղի մը բանալու փուլ, որովհետեւ Դաշնակցութեան մեծութիւնը պիտի չորոշուի միայն 136 տարիներու ընթացքին անոր գոյութեամբ այլեւ անով, թէ ինչ կրնայ ընել այսօր՝ հայ ժողովուրդի եւ Հայաստանի վաղուան համար:

Ժամանակն է, որ պատմական ժառանգութիւնը վերածուի քաղաքական նախաձեռնութեան, գաղափարական հաւատարմութիւնը՝ գործնական արդիւնքի, իսկ 136 տարիներու փորձառութիւնը՝ ապագան կերտելու նոր կամքի:

ՀՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ...

Շարունակուած Ա. էջէն

ազգերու ազատագրումը եւ անոնց համերաշխ գործակցութեան ապահովումը: Թէ՛ մարդ անհատը եւ թէ՛ ազգը պիտի ազատագրուին ամէն տեսակի խտրականութենէ, կաշկանդումէ եւ շահագործումէ: Վերջապէս, ընկերվարութեան համար ազգային հարստութիւնը ունի ռազմավարական նշանակութիւն:

Դաշնակցութիւնը ժողովրդավարական կուսակցութիւն է. մարդկային եւ քաղաքացիական հանրայայտ իրաւունքները կենսական նշանակութիւն ունին: Բազմակարծութիւնը եւ անկէ բխող բազմակուսակցականութիւնը պետութեան հիմնական ստորոգելիներն են: Օրէնքին առջեւ բոլորը հաւասար են եւ ունին ազատ քուէի իրաւունք: Օրէնսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանութիւնները տարանջատուած են:

Դաշնակցութիւնը յեղափոխական կուսակցութիւն է: Յեղափոխականութիւնը պէտք չէ շփոթել բռնի գործողութիւններու հետ: Ազգի ու հայրենիքի պարտադրուած կացութեան, եղածը փոխելու համար անտեղիտալի պայքարի յայտարարն է յեղափոխականութիւնը:

Դաշնակցութեան գաղափարաբանութիւնը կ'առաջադրէ ազատ հայու, ազատ քաղաքացիի եւ ազատ հայրենիքի կերտումը:

Ներկայ կացութեան բնութագրումէն ետք, կը հասնինք ՀՅ Դաշնակցութեան նպատակին:

Ա.- Ազատ, անկախ եւ միացեալ Հայաստանի կերտում:

Բ.- Հայոց ցեղասպանութեան դատապարտում եւ վնասուց հատուցում հայ ժողովուրդին:

Գ.- Տարագիր եւ աշխարհասփիւռ հայութեան համախմբում Հայաստանի հողին վրայ:

Դ.- Հայաստանի պետականութեան հզօրացում:

Կը հետեւին քաղաքական, ապա ընկերային- տնտեսական առաջադրանքները:

Յաւակնո՞տ է այս նպատակը: Ան կ'առաջադրէ հայ անհատի ազատութեան, ազգային ինքնորոշման, անկախ պետականութեան, ընկերային համերաշխութեան եւ բարօրութեան, հողահաւաքի ու հայահաւաքի ճամբով ապահովել հայ մարդու եւ հայ ազգի անկաշկանդ, բազմակողմանի եւ ներդաշնակ զարգացումը:

Իրագործելի՞ է այս նպատակը: Անկասկած ոչ տեսանելի ապագայի մը ընթացքին: Հայոց պատմութենէն թելադրուած ու հայ ազգի անյեղլի իրաւունքներէն բխող նպատակը իրարու յաջորդող սերունդներուն համար սրբազան առաջադրանք պէտք է հանդիսանայ:

ՀՅ Դաշնակցութիւնը երազախաբութենէ տառապող կազմակերպութիւն չէ: Խարխուած իր ապրած ժամանակի իրականութեան մէջ, ծրագրային տեսիլքը իր մտասեւեռման մէջ: Դաշնակցութիւնը կը մշակէ գործադրելի իրապաշտ ռազմավարութիւն, աշխատանքային գործելակերպ:

Լաւապէս ուսումնասիրելէ ետք միջազգային քաղաքական կացութիւնը, որ նոր աշխարհակարգի մը փնտռտուքով եւ անսպասելի գալարումներով կ'ընթանայ, Դաշնակցութիւնը քննութեան կ'ենթարկէ հարեւան երկիրներու իրաւավիճակը եւ ձգտումները: Աշխատանքային որեւէ ծրագիր չի կրնար հաշուի չառնել ներազգային կացութիւնը, Հայաստանի հայութեան եւ սփիւռքահայ զանգուածներու տրամադրութիւնները: Վերջապէս նոյնինքն Դաշնակցութեան շարքերուն կազմակերպական հնարաւորութիւնը: Այս բոլորին լոյսին տակ Դաշնակցութիւնը կը մշակէ ռազմավարական սկզբունքներ եւ պարբերաբար փոփոխելի առաջադրանքներ: Ռազմավարութիւն եւ առաջադրանքներ, որոնք կը հանդիսանան պայմաններուն համահունչ, ծրագիրէն բխած նախապատուութիւններ:

Այժմու պայմաններուն պարտադրանքով, երկու ուղղութիւններ կը թուին առաջնահերթ պայքարի ճակատներ հանդիսանալ.

1.- Հայաստանի պետականութեան հզօրացում, ժողովրդավարութեան եւ իրաւական պետութեան նուիրագործում, ժողովուրդի բարօրութեան ապահովում եւ ընկերային արդարութեան հաստատում:

2.- Հայաստանի եւ սփիւռքի հայութեան քաղաքական գիտակցութեան զարգացում եւ համախմբում ազգային նպատակներու համար պայքարի շուրջ:

Համեստ, սակայն կենսական առաջադրանքն է, խութերով դժուարացած, թերեւս երկարատեւ պայքարի ճանապարհ:

Ով կը յարատեւէ, ի վերջոյ կը յաղթէ:

136 ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՆԲԻԾ...

Շարունակուած 6-րդ էջէն

Արցախը չի կրնար ըլլալ «ընդամէնը հող», ոչ ալ Շուշին է «տժգոյն ու դըժբախտ քաղաք»: Ամէն մէկ լեռ, ամէն մէկ վանք, ամէն մէկ քար իր մէջ պատմութիւն մը կը պահէ: Արցախը քարտէսի վրայ գծուած սահմանագիծ մը չէ, որ կարելի է ջնջել քաղաքական խաղերով: Շուշին պարզապէս քաղաք մը չէ, որ կարելի է անտարբերութեամբ դուրս ձգել մեր ազգային յիշողութենէն: Արցախը Հայաստան է եւ վերջ: Երբ դաշնակցականը կ'երդնու ծառայել Հայաստանի եւ հայութեան ազատագրութեան դատին՝ բոլոր ուժերովը, իսկ եթէ հարկ ըլլայ՝ նաեւ կեանքին գնով, այդ երդումը պէտք չէ սահմանափակել միայն մահուան կամ նահատակութեան պատրաստակամու- թեամբ: Ինչպէս Գարեգին Նժդեհ կ'ըսէ. «Ապրել ու գործել միայն այն բանի համար, որի համար արժէ մեռնել, եւ մեռնել միայն այն բանի համար, որի համար արժէր ապրել»: Կեանքին գնով ծառայել՝ կը նշանակէ ապրիլ հայրենիքին համար եւ ոչ թէ միայն նահատակ- ւելով ծառայել անոր գաղափարին: Կը նշանակէ՝ ամբողջ կեանքդ հայրենիքին նուիրել, ամէն օր աշխատիլ, պայքարիլ, զոհողութիւններ յանձն առնել, ժամանակդ, ուժերդ, կարողութիւններդ եւ երիտասարդութիւնդ տրամադրել ազգային գործին: Չընկըրկիլ դժուարութիւններու առջեւ, չլքել պայքարը յուսախաբութեան պահերուն եւ չդաւաճանել այն գաղափարին, որուն հաւատարմութիւն խոստացած ես: Դաշնակցականի երդումը մէկ օրուան հանդիսաւոր արարողութիւն մը չէ, ան ամբողջ կեանքի մը պարտաւորութիւնն է: Ինչպէս Ռուբէն Տէր Մինասեան կ'ըսէ՝ պայքարէն յոգնածը պիտի մահանայ, պայքարի եռանդով լեցուածը պիտի ապրի ու տիրէ: Որովհետեւ նահատակութիւնը կրնայ ըլլալ կեանքիդ վերջին զոհաբերութիւնը, բայց նուիրումը պէտք է ըլլայ կեանքիդ ամբողջ ընթացքը:

Մեր նախորդ սերունդները մեզի կտակեցին պայքար մը, եւ մեր պարտականութիւնն է այդ պայքարը կենդանի պահել՝ մեր ամէնօրեայ աշխատանքով, մեր գիտակցութեամբ եւ մեր անսակարկ նուիրումով, որովհետեւ ինչպէ՞ս կրնանք յիշել մեր նահատակ հերոսները, եթէ պատրաստ չենք շարունակելու անոնց սուրբ գործը:

Հայ ազատագրական շարժման եւ հայ յեղափոխութեան ռահվիրայ Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը 136 տարիներու ժամանակահատուածին մէջ եղաւ նուիրումի, կամքի ու վճռական գործի դերակատար մասնիկը: Այս ազգային կուսակցութեան կտրած ճանապարհն ու անոր պատմութեան իրաքանչիւր էջը կերտուած է ժողովուրդի որդնաշարէն ծնած զաւակներու արիւնով ու ճակտի քրտինքով: ՀՅԴ-ն երիտասարդութեան կուսակցութիւնն է, այսինքն ներկայի եւ ապագայի հաւցէն է բոլոր անոնց, որոնց համար առաջնահերթութիւնն են ազգայինն ու հայկականը: Ուրեմն մենք՝ իբրեւ ԼԵՄ-ականներ՝ ապագայ սերունդի ներկայ երիտասարդութիւն, պիտի դառնանք վրիժառու նոր բազուկները ու պիտի շարունակենք ազգին պայքարը՝ դառնալով փարոս աննահանջ երթին, պիտի չենթարկուինք օտարամոլութեան ու ձուլումի, տէր պիտի կանգնինք Հայ դատին ու վաղ թէ ուշ հասնինք մեր գերագոյն նպատակին՝ ազատ, անկախ եւ միացեալ Հայաստանին:

ՀՅԴ-Ի ՅԵՂԱՓՈԽԱ-

ձեւաւորող շարժում մը: Անժխտելի իրականութիւն մըն է, որ հայ յեղափոխական երիտասարդութիւնը Ռոստոմէն սորվեցաւ գործելու ոգին, Դումանէն՝ մարտական կարգապահութիւնը, իսկ Հրայր Դժոխքէն՝ յեղափոխական ղեկավարութեան իսկական դիմագիծը: Անոնցմէ իւրաքանչիւրը իր կեանքով ու գործով սերունդներուն փոխանցեց պայքարի առանձին դաս մը:

Սակայն անցեալէն սորվիլը դեռ բաւարար չէ: Բնութեան օրէնքն է, որ կեանքը կը շարունակուի զարգացումով. ժառանգուածը պէտք է ոչ միայն պահպանել, այլ նաեւ հարստացնել ու կատարելագործել: Նոյնպէս, Դաշնակցութիւնը չի կրնար ապրիլ միայն իր անցեալի փառքով. ան պէտք է շարունակէ աճիլ, նոր ուժեր կերտել եւ իր պայքարի միջոցները կատարելագործել՝ ժամանակի պահանջներուն համակերպելով, բայց առանց շեղելու իր ազգային նպատակներէն: Մեր նախորդներուն արժանի ժառանգորդները ըլլալու համար պէտք է ժառանգել ոչ միայն անոնց քաջութիւնն ու զոհողութեան ոգին, այլ նաեւ անոնց վճռակամութիւնը, կազմակերպելու կարողութիւնը եւ դժուարութիւններու առջեւ երբեք չընկրկելու կամքը: Աւելի՛ն. պէտք է շարունակել անոնց սկսած գործը՝ մեր ժամանակի պայմաններուն մէջ աւելի լաւ, աւելի գիտակից եւ աւելի արդիւնաւէտ գործելով: Արդարեւ, Դաշնակցութիւնը անցեալի փառքով ապրող կազմակերպութիւն մը չէ. ան ապագան կերտելու եւ պաշտպանելու կտակն է: Եւ այս կտակին հաւատարիմ մնալու ամէնէն ազնիւ արտայայտութիւնը մեր նախորդներուն յիշատակին դիմաց խոնարհիլն ու անոնց աւանդը յաւերժացնելն է, բայց մանաւանդ՝ անոնց նուիրումին արժանի գործով շարունակել պայքարի ուղին:

Փա՛ռք հայ ազատագրական պայքարի բոլոր նահատակներուն, փառք ՀՅԴ-ի 136 տարուան պատմութիւնը կերտած բոլոր գործիչներուն, եւ հազար փառք պատմութեան բոլոր ճգնաժամերուն դիմաց պատիւը վառ պահող հայ ժողովուրդին:

ՀՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

մէջ հետզհետէ աւելի ի յայտ կու գան ապամշակութայնացումի դրսեւորումներ: Մենք ապամշակութային, **ապակուլտուրական** ազգ չենք եւ չենք կրնար ըլլալ: Չենք կրնար հայութիւնը բնորոշել աժան մշակութային երեւոյթներով: Մենք միշտ ալ հպարտացած ենք, որ ունինք բարձր մակարդակի մշակոյթ, գրականութիւն եւ արուեստներ: Իսկ հիմա՞: Հիմա դժբախտաբար հայրենի իշխանութիւններուն մշակութային նախասիրութիւնները **ռաբիս** երաժշտութեամբ կը ներկայացուին: Վերը արդէն նշեցինք, որ սփիւռքի տարածքին ալ արեւմտահայերէնը հետզհետէ կը վտանգուի, եւ գոյութիւն ունեցող պաշարները, մարդուժը եւ կարողականութիւնները անբաւարար կը թուին արեւմտահայերէնի թաւալգլոր նահանջը կասեցնելու: Թէ՛ հայրենիքի եւ թէ՛ սփիւռքի մէջ անհրաժեշտ է վերականգնել հայ մարդու հպարտութիւնը հայ մշակոյթին, գրականութեան ու լեզուին նկատմամբ, բարձրացնել հայութեան ստեղծած արժէքներուն վերաբերեալ ընդհանուր իմացութիւնը:

Հետեւաբար արմատական յեղափոխութեան կարիքը կայ հայ մարդու մտքին մէջ հայ ազգային արժէքները նորովի վերահաստատելու համար: Արմատական յեղափոխութեան կարիքը կայ հայ քաղաքական կեանքէն **ռաբիսը** ջնջելու: Արմատական յեղափոխութեան կարիքը կայ հայ ազգը վերամշակութայնացնելու: Արմատական յեղափոխութեան կարիքը կայ ներազգային երկփեղկումի, ատելութեան եւ յանձնուողականութեան դրսեւորումներուն վերջ տալու:

Արմատական այս յեղափոխութիւնը միայն ու միայն մտքի, մշակոյթի եւ մտածողութեան յեղափոխութիւնն է, որ ամբոխային մտածողութեամբ տարուած հայ մարդը պիտի փոխարինէ նոր հայու տիպարով: Քաղաքական յեղափոխութիւնը պիտի չկարենայ այս փոփոխութիւնը կատարել: Քաղաքական որեւէ յեղափոխութիւն շատ-շատ մասնակի լուծումներ պիտի առաջադրէ գոյութիւն ունեցող հարցերուն: Իսկ «Նոր հայու տիպար»-ի ստեղծման գաղափարը նորութիւն չէ հայ իրականութեան մէջ, ՀՅ Դաշնակցութիւնը իր 136-ամեայ պատմութեան մէջ բազմիցս առաջադրած է այս գաղափարը: Նոր հայու տիպարը՝ կայսրութիւններու կողմէ ստրկացուած հայու տիպարին փոխարէն: Նոր հայու տիպարը՝ ցեղասպանուած եւ խեղճացած հայու տիպարին փոխարէն:

ՀՅ Դաշնակցութեան Ծրագիրին եւ գաղափարախօսութեան մէջ ընդհանուր գիծերու մէջ խօսուած է այս բոլոր հարցերուն մասին: Նոր չէ, որ ՀՅ Դաշնակցութիւնը իր գործունէութեան առանցքային մաս դարձուցած է մշակոյթի միջոցով ազգի մտաւոր մակարդակին բարձրացումը: Եւ այսուհետեւ ալ բացառուած չէ, որ Դաշնակցութիւնը նոյն նախանձախնդրութեամբ շարունակէ իր առաքելութիւնը: Դաշնակցութիւնը իր 136-ամեայ պատմութեան ընթացքին յեղափոխական մտաւորականներու եւ մշակութային գործիչներու փաղանգներ տուած է հայ ազգին: Եւ իր արդէն դարաւոր աւանդներով կրնայ ստեղծել ատաղձը միտքի, մշակոյթի եւ մտածողութեան յեղափոխութիւնը ստեղծել՝ նախ սկսելով ազգային համընդհանուր ծրագիրէն:

136 ՏԱՐՈՒԱՆ ՈՒՂԻ...

Շարունակուած 4-րդ էջէն

պահպանումը կը պահանջեն հետեւողական ուշադրութիւն: Անոնց կողքին կանգնիլը կը նշանակէ լսել անոնց կարիքներուն մասին եւ գործնական աջակցութեամբ նպաստել անոնց կեանքի վերակառուցման:

Այս բոլորին մէջ երիտասարդութիւնը կարեւոր դեր ունի: Նոր սերունդին պէտք է տալ գաղափարներ առաջարկելու, նախաձեռնութիւններու մասնակցելու եւ պատասխանատուութիւն ստանձնելու առիթներ: Պատմութեան եւ գաղափարներու ճանաչումը պէտք է վերածուի գիտակից մասնակցութեան ու նուիրուած աշխատանքի՝ ապահովելով ազգային գործին շարունակութիւնը:

Պատմական վաստակին արժեւորումը կը պահանջէ նաեւ կատարուած աշխատանքին անկեղծ գնահատումը: Թերացումներէն սորվիլը, տարբեր կարծիքներ լսելը եւ գործելակերպը բարելաւելը կը զօրացնեն կազմակերպութիւնը: Վստահութիւնը կ?ամրապնդուի, երբ խօսքին կը հետեւի գործը, իսկ ստանձնած պարտականութիւնները կը կատարուին պատասխանատուութեամբ:

ՀՅԴ-ի 136-ամեակը, հետեւաբար, կոչ է գիտակից շարունակութեան: Նախորդ սերունդներու վաստակին արժանի յարգանքը կը դրսեւորուի այսօրուան խնդիրներուն պատասխանելու կարողութեամբ: Ազգային իրաւունքներու պաշտպանութիւնը, հայկական պետականութեան ամրապնդումը եւ հայ մարդուն բարօրութիւնը այն նպատակներն են, որոնց ուղղուած հետեւողական աշխատանքը կրնայ կուսակցութեան այս տարեդարձը վերածել նոր յանձնառութեան մեկնակէտի:

136 ՏԱՐԻ. ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒ...

Շարունակուած 6-րդ էջէն

Այս պատասխանատուութիւնը կը պահանջէ գաղափարական համոզում, նուիրում եւ հետեւողական աշխատանք: Դաշնակցութեան սկզբունքներուն հաւատարիմ մնալը կը նշանակէ զանոնք արտայայտել առօրեայ կեանքին մէջ՝ ծառայութեան պատրաստակամութեամբ եւ ազգային շահերուն հանդէպ գիտակից մօտեցումով: Կուսակցութեան մը ուժը միայն իր պատմութեամբ կամ անդամներուն թիւով չի չափուիր, այլ նաեւ՝ այն ազդեցութեամբ, զոր ան կը ձգէ իր ժողովուրդին եւ համայնքին կեանքին մէջ:

136 տարիներու պատմութիւնը մեզի կը ձգէ մեծ ժառանգութիւն մը, որուն պահպանումն ու շարունակութիւնը բոլորիս պատասխանատուութիւնն է: Թող այս տարեդարձը ըլլայ իւրաքանչիւր հայու համար կոչ մը՝ աւելի մօտենալու իր ազգային արմատներուն, ճանչնալու իր ժողովուրդի պատմութիւնը, պահպանելու մեր լեզուն ու մշակոյթը եւ իր մասնակցութիւնը բերելու ազգային կեանքին: Չբաւարարուինք միայն մեր անցեալով հպարտանալով, այլ մեր գործերով արժանի դառնանք այդ ժառանգու- թեան: Մեր ժողովուրդի ուժը իր միասնականութեան, գիտակից սերունդներուն եւ ազգային արժէքներուն հանդէպ ունեցած նուիրումին մէջ է:

Կեցցէ՛ Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը: Կեցցէ՛ հայ ժողովուրդի յաւերժական երթը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ . . .

Շարունակուած 7-րդ էջէն

«Թրամփի ուղի»-ն պիտի սկսի երկաթուղիէն ու ինքնաշարժի ճամբայէն, բայց պիտի ընդլայնի՝ ներառելով կազամուղներ, նաւթամուղներ, ելեկտրահաղորդակցութեան գիծեր եւ թուային մալուխներ, որպէսզի ամբողջ Միջին միջանցքը դառնայ կենսունակ եւ թերեւս նոյնիսկ գերազանցող մեքենականութիւն՝ բեռներու ու պաշարներու տեղափոխման համար», հաստատեց Լայթթոուն:

ԽՈՂՈՎԱԿԱՇԱՐԸ ԿՐՆԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՅԼ ՀԱՏՈՒԱԾԷ ԱՆՑՆԻԼ

Լայթթոուն նշեց, որ նախնական պայմանաւորուածութեամբ ոչ միայն երկաթուղին ու ինքնաշարժի ճամբան պէտք է Սիւնիքէն անցնէին, այլ նաեւ խողովակաշարերը. «Բայց ձեր վարչապետը դիմեց մեզի եւ ըսաւ, որ այդ վայրէն պէտք չէ անցնի խողովակաշարը, ատիկա ամէնէն տրամաբանական երթուղին չէ, առեւտրական առումով աւելի քիչ շահաւէտ պիտի ըլլայ, եւ հարց տուաւ, եթէ կրնանք դիտարկել «Թրամփի ուղի»-ի գաղափարը Հայաստանի այլ հատուածներու մէջ ընդլայնելու կարելիութիւնը»: Եւ ես պատասխանեցի. «Դուք մեր գործընկերն էք, մենք պիտի դիտարկենք որեւէ քայլ, որ լաւագոյնս պիտի յարմարի ու ծառայէ հոս գործող առեւտուրին համար եւ թոյլ պիտի տայ շրջանի երկիրներուն աւելի մեծ յաջողութիւններու հասնիլ»: Մեզի համար շատ դիւրին էր համաձայնութեան գալ ընդլայնման հարցին մէջ»:

Ինչ կը վերաբերի «Թրամփի ուղի»-ի զարգացման ընկերութեան, որուն մէջ Հայաստանը պիտի ունենայ 26, իսկ Միացեալ Նահանգները՝ 74 տոկոս բաժնեմաս, ապա, ամերիկացի պաշտօնատարին համաձայն, անոր շուրջ բանակցութիւնները արդէն աւարտած են, այժմ պէտք է վաւերացուի ընկերութեան կանոնադրութիւնը: Լայթթոուն փաստաթուղթին ստորագրութեան ժամկէտ չնշեց, միայն ըսաւ, որ ատիկա կախեալ է իրաւաբաններու աշխատանքէն եւ այն հանգամանքէն, թէ կողմերը ե՛րբ համաձայնութեան պիտի գան ստորագրութեան արարողութեան ժամկէտին շուրջ:

ՀՅՈ 136 -ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻԻՆ
ՎԵՐ ԿԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ
27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026

ԱԶԴԱԿ հեռ: (01) 258526 - 260115 - 241274 ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏ AZTAG TEL.: (01)258526 -260115 -241274 - E-mail: info@aztagdaily.com FAX: (01) 258529 - P.O.BOX: 80860 BOURJ HAMMOUD ازتاك: هاتف: ٢٥٨٥٢٦ (٠١) ـ ٢٦٠١١٥ ـ ٢٤١٢٧٤ (٠١) فاكس: ٢٥٨٥٢٩ (٠١) ـ ص.ب: ٨٠٨٦٠ برج حمود